

ВЕСНИК

ЕНИГМАТСКОГ КЛУБА «НОВА ЗАГОНЕТКА»

ISSN 1820 – 2918

БЕОГРАД, НОВЕМБАР 2023.

БРОЈ 79

УВОДНА РЕЧ

Шта значи енигматска литература за статус и развој загонетке не треба наглашавати и потенцирати. Са задовољством констатујемо да је ова година била веома успешна по питању издавања загонетачких књига у српској енигматици, нарочито захваљујући члановима нашег клуба.

Сређином марта месеца изашла је из штампе књига ИСПУЊАЉКЕ, аутора Владе-те ТРИВУНЦА и Мирослава ЛАЗАРЕВИЋА, прва књига о овој врсти загонетке у српској енигматици. Затим је публикована књига ТРИДЕСЕТПЕТ ГОДИНА УДРУЖЕЊА ЕНИГМАТА ВУК *КАРАЦИЋ* (1986 – 2021) Ратка СТОЈКОВИЋА, монографија о једном нашем најдуговечнијем и најактивнијем енигматском клубу. Капитална монографија 70 ГОДИНА ЕНИГМЕ, аутора Јована ВУКОВИЋА, Крсте ИВАНОВА и Марјана РАДАКОВИЋА презентирана је на 22. СЕС – у у Каћу, а књига Драгана ЛОЈАНИЦЕ о ангажованој енигматици, која је посвећена «Енигми», ЗНАЊЕ КРОЗ РАЗОНОДУ, приказана је на Београдском сајму књига. У новембру месецу публиковна је и пета књига са називом ИСТОРИЈА СРПСКЕ ЗАГОНЕТКЕ, ПРВИ ДЕО аутора Мирослава ЛАЗАРЕВИЋА и Јована ВУКОВИЋА. Укупно у овим издањима: 1.263 страница енигматског штива!

САДРЖАЈ

	СТРАНА
ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	2 – 9
«МЕМОРИЈАЛ СРБОЉУБА СТАНКОВИЋА»	10 – 11
НОВЕ ЕНИГМАТСКЕ КЊИГЕ	12 – 17
ТАКМИЧЕЊЕ У САСТАВЉАЊУ РЕБУСА	18
ДРУГИ О НАМА	19 – 22
ЕНИГМАТИКА И ПОЗОРИШТЕ	23 – 25
ЕНИГМАТИКА НА ИНТЕРНЕТУ	26 – 28
ИСТОРИЈСКИ ПРИЛОЗИ	29 – 30
УПОЗНАЈТЕ ЕНИГМАТЕ РЕГИОНА (Перо Галогажка)	31 – 34
ЕНИГМАТСКИ ДОМЕТИ	35 – 36
ИЗ КЛУПСКЕ РАДИОНИЦЕ	37 – 40
IN MEMORIAM	41 – 44
ДОДАТАК: ГЕН, број 32	I – IV
ДОДАТАК: «Сремуш», број 19	V – VIII

«ВЕСНИК» – Информативно–теоретски лист Енигматског клуба «Нова загонетка»
Припрема: Енигматски клуб «Нова загонетка», Београд
(11070 Београд, Булевар Арсенија Чарнојевића 124, улаз 3, стан 26)
Редакција: Председништво Енигматског клуба «Нова загонетка»
Уређивање и техничка припрема: Мирослав Лазаревић
(телефон: 011/2131 – 143; 064/9452 – 493; Е – mail: miroslav.lazarevic40@mts.rs)

Припремио: Мирослав Лазаревић, Београд

Јован Вуковић – Потрага за примерцима листа «Наћве»

У дневном листу «Политика», у рубрици «Међу нама», 12. септембра 2023. године, објављен је прилог Јована Вуковића из Нове Пазове, који у целисти преносимо.

Протекло је 95 година од појаве у Србији првог енигматског листа «Загонетка» и четири деценије од смрти његовог оснивача и уредника др Љубомира Недељковића (Сремски Карловци, 1898 – Београд, 1983), потомка угледне сремскокарловачке породице Милана Недељковића, професора, писца и борца за припајање Срема Србији. «Загонетка» је кренула у неизвестан живот 1. јануара 1828. године у Београду, уз подршку инжењера Озрена Срдановића и пуковника Јосифовића. Штампана је у 1.000 примерака, али није одмакла даље од осмог броја 15. априла, када се због помањања новца угасила. Народна библиотека Србије има бројеве 1, 7 и 8, прича се да је број 4 негде у Загребу, а осталим бројевима изгубио се сваки траг.

Покушао сам 9. новембра 1982. да лично од др Љубомира Недељковића сазнам за судбину недостајућих бројева. Било је то време рестрикције електричне струје и «пар – непар» возње аутомобила, али у хладном стану предусретљиви неуропсихијатар, врсни нумизматичар и енигмата није могао да нам помогне. Тада је рекао: «Ја сам све бројеве дао Народној библиотеци Србије, за себе сам оставио један – два броја. Није ми познато где су се затурили они који недостају».

Др Љубомир Недељковић преминуо је 5. фебруара 1983. Његов животни пут је прича за себе. За време Првог светског рата аустроугарске власти су интернирале њега и старијег брата Божидара (1897 – 1987) у неки логор, а оца Милана посебно су кињили, осудивши га на годину дана робије због српске пропаганде, «обукавши га у робијашко одело са таблом и нумером на грудима», како је забележио писац хронике «Распеће српског народа у Срему 1914» Тоша Искруљев, нагласивши: «Професор Недељковић је био један од најсветлијих карактера у Војводини. После рата је дуго заступао старопазовачки срез у аустријском парламенту».

После завршетка Првог светског рата, млади Љубомир Недељковић одлази у Праг 1919. године на студије медицине. Ту се упознаје са енигматиком, али истовремено пише за више новина и с пријатељима покреће сатирични лист «Наћве» (за млађе – наћве су корито у којем се месило тесто за хлеб). О појави овог за историју српске штампе занимљивог листа др Љубомир Недељковић рекао ми је следеће:

«Када смо били у Прагу, нас неколико смо издавали лист «Наћве». Штампан је у шапирографу јер нисмо имали новца да купимо писаћу машину. Уносили смо свашта, нападали људе у влади, па нам је наше посланство забранило да лист припремамо. Издали смо 20 до 30 бројева у току 1921. и 1922. године. Шибали смо о приликама, људима, у домаћој сатири, па су нам људи из посланства сугерисали да обуставимо издавање листа. Дуго смо се борили за име листа, на крају смо се одлучили за назив «Наћве». Сви рукописи су руком писани. На крају крајева смо материјално пропали, али нисмо идејно пропали», закључује своју исповест др Недељковић, у речено време студент медицине у Прагу. Приликом сусрета није могао да нам покаже и тај јединствен новинарски рад, важан за историју српске штампе.

Нешто мислим, можда се овај несвакидашњи лист може наћи у архиви амбасаде у Прагу или у богатој архиви Министарства спољних послова у Београду. Згодна је прилика да афиористичар и хумориста Александар Чотрић «учини роду глас» и покуша својим посланичким и списатељским везама да дође до овог уникатног сатирикона. Српска штампа му то не би заборавила.

Драган Лојаница – Може се рећи и на српском

У дневном листу «Политика», у рубрици «Међу нама», 10. октобра 2023. године, објављен је прилог Драгана Лојанице из Београда, који у целисти преносимо.

У неколико бројева «Политикиног» додатака «Култура, уметност, наука» штампан је текст под насловом «Реци ми то на српском». Наведено је око 300 страних речи за које имамо одговарајуће домаће. Али тиме сигурно није све обухваћено, па наводом још неке које су врло присутне, а домаћа замена постоји. Проверио сам их у «Великом речнику страних речи» аутора Ивана Клајна и Данка Шипке.

Агенда – подсетник, роковник. Бенефит – корист, добит. Бусија – заседа. Дибидус – потпуно, сасвим. Дилема – недоумица. Експонат – изложак. Инат – пркос. Инволвиран – укључен. Интенција – намера, тежња. Касапин – месар. Компетиција – такмичење, надметање. Компликован – сложен, замршен. Консеквентно – доследно, постојано. Кубурици – мучити се. Опција – избор, могућност. Парадигма – узор, образац. Релевантан – битан, значајан, важан, утицајан. Слекулисати – нагађати, предвиђати. Спочитавати – прекоревати, замерати, пребацивати. Стимулација – подстицај, подстрекавање. Суплемент – допуна, додатак. Тренд – (вишезначно), тежња, смер, кретање, успон . . . Флоскула – празна, бесадржајна речаница.

А. Исаков – Духоклоњуће за ускрснуће матерњег језика

У дневном листу «Политика», у рубрици «Србија», 20. октобра 2023. године, објављен је текст «Духоклоњуће за ускрснуће матерњег језика», у коме се говори о «Малој библиотеци» из Лондона која је покренула конкурс за избор најлепше нове српске речи која би могла да буде замена за неку неоправдано присутну туђицу. Победила је Суботичанка Драгана Албијанић, која је трагала за новим изразом за депресију.

У тексту се наводи да су аутори конкурса, наши људи који живе у Британији и иностранству, полазећи од тога да је лепа реч уметничко дело, хтели да подстакну људе од духа да покушају да смисле нове српске речи којима ће заменити непотребне туђице у нашем језику.

За најбољу нову српску реч на конкурс «Мале библиотеке» из Лондона, изабрана је реч **«духоклоњуће»**, која би могла да замени туђицу «депресија» (потиштеност, чамотиња, безнадежност). Ауторка ове речи је Суботичанка Драгана Албијанић, дипломирани историчар уметности, која је радила у просвети, а завршила и обуке из културе усменог изражавања и јавног наступа, при чему, између осталог, пише и поезију. У раду са децом уочила је да млади лако и брзо прихватају туђице, као и да се лакше изражавају користећи речи и скраћенице позајмљене из енглеског језика.

Учесници конкурса могли су да пошаљу до пет речи, то су морале бити нове речи, у звучном складу са словенским речима, а предност је давана заменама за туђице.

У свакодневном говору и медијима користи се много туђица, као што су речи «бекстејм», «транспарентно» или «дифолт». По мишљењу победнице, туђицама је најтеже пронаћи замену у свету технике и информатике. Њена два предлога нашли су се међу 30 које је стручни жири издвојио од око 500 приспелих. Друга њена реч која се високо котирала била је «засцење» уместо популарног «бекстејца».

субота, 16. септембар 2023 – Изборна скупштина ЕКК

По речима Славка БОВАНА одржана је кратка и ефикасна Изборна скупштина Енигматског клуба КИКИНДА. Изабрано је ново руководство овог кикиндског енигматског клуба. Златан ПУПЕЗИН, који је био председник у два мандата, замолио је да се ослободи дужности, наглашавајући да жели и даље да помаже колико му здравље буде дозвољавало. Акламацијом је за новог председника изабран досадашњи потпредседник Вања ТОМАШЕВ, нови потпредседник је Добривој ЈЕРИНКИЋ, а секретар је и даље Славко БОВАН.

Крста Иванов – сувенир мајица са 22. СЕС – а

Наставља се са презентирањем електронске колекције мајица (лице и наличје). Овог пута слика сувенир мајице је са 22. Сусрета енигмата Србије у Каћу, који су одржани од 25 – 27. августа 2023. године.

In memoriam – Есад Луковић

Од последица можданог удара, 14. октобра 2023. године у Сребренику је умро Есад ЛУКОВИЋ.

По струци је био дипл. инж. рударства, а диплому је стекао на Рударско – геолошком факултету у Тузли. Радио је као саветник у Сигурносно – информативној служби БиХ.

Енигматиком је почео да се бави 80 – их година прошлог века, а први рад (индирект) објавио је у «Вјесниковом квизу» број 282 од 8. децембра 1982. Сарађивао је у више листова, као и у горњомилановачкој «Еуреци». Био је члан Зеничког енигматског клуба.

После паузе, загонеташтву се поново вратио 2001. године. Објавио је око стотину радова, највише преметалки, ребуса и осмо смерки. Користио је и псеудониме Есо и Есо Сребренички.

ЕСАД ЛУКОВИЋ
(Зеница, 7. Фебруар 1965 –
Сребреник, 14. октобар 2023)

Са блога ДУЕ, 8. октобар 2023 – УПИТНИК, број 50

Svemrežni enigmatски часопис «Upitnik», који уређује bh.-slov.-srp. загонетач Branko Milovanović из Лјубљане, ишао је по педесети пута. Уз Borkana, у jubilejskome броју «Upitnika» радове су објавили и Ismnet Herović, Budimir Ćosović, Đinko Osmančević, Nedjeljko Nedić, Antun Jurić, Ćedomir Jelić, Esad Luković, Ljubica Bilalović, Ibro Memić i Vladimir Milovanović.

39. СОЗАХ, Нова Градишка, петак 13 – недеља, 15. 10. 2023.

39. Сусрети одгонетача и загонетача Хрватске држани су у Хотелу КРАЉ ТОМИСЛАВ у Новој Градишци, од 13 – 15. октобра 2023. године, уз присуство педесетак загонетача. Из Србије на овом скупу су били Славко БОВАН и Зоран РАДИСАВЉЕВИЋ. Организатор је био Загонетачки клуб ДРАГАЛИЋ.

Okvirni program

Petak 13.10.	- dolazak natjecatelja i gostiju
	- u večernjim satima održati će se ĆVOR OPEN
Subota 14.10.	- 10,00 - otvaranje 39. SOZAH-a
	- 10,30 - rješavanje enigmatских задатака (POH)
	- 12,30 - ručak
	- 15,00 - timsko rješavanje задатака
	- 16,30 - rješavanje logičkih задатака
	- 18,00 - Skupština HZS-a i promocija novoizašliх enigmatских izdanja
	- 20,00 - večera i proglašenje побједника
Nedjelja 15.10.	- 10,00 - organizirani obilazak znamenitosti
	- 12,30 - ručak u mjesnom domu u Dragaliću

Sudionici:

Boris i Vesna Babić, Zdenko Bakotić, Slavko Bovan, Dragiša Cetić, Nebojša Dragomirović, Josip Dubrović, Tunjo Džijan, Darko Galić, Goran, Irena i Pero Galogaža, Petar Grubišić, Gordana, Hrvoje i Stjepan Horvat, Ivan Hrgović, Anđa Hudolin, Željko Jandrugić, Ana, Boris, Luka i Suzana Jelavić, Željko Jozić, Valter i Željka Klaić, Vladimir Kutnjak, Željko Lebeda, Gojko Mandić, Željko Marinović, Stipan Medo, Ibro Memić, Marko Mihaljević, Božo Miljević, Branislav i Julija Modrić, Boris Nazansky, Nedjeljko Nedić, Ilija Ozdanovac, Luka Pavičić, Radoja Racanović, Zoran Radisavljević, Zorica Radunić, Karmenka i Miroslav Sabolčec, Nevenko Soldo, Petar Štambuk, Igor i Mirjana Šupica, Željko Turkalj, Stjepan Varaždinac, Damir Vratković, Ivana Zukanović.

Учесници 39. СОЗАХ – а

Састављачки део 39. СОЗАХ – а (ПАЗАХ) реализован је дописним путем. Радове је оцењивао жири у саставу: Радоја РАЦАНОВИЋ, Небојша ДРАГОМИРОВИЋ и Жељко ЛЕБЕДА.

У састављању ПОТИРАЉКИ, у конкуренцији 54 такмичара, најбољи је био Недељко НЕДИЋ (поставка: ЈЕ ЛИ ОН ЈЕДАН ОД НАЈВЕЋИХ ХРВАТСКИХ ЕНИГМАТА, РЕВАН ТЕЛЕВИЗИЈСКИ НОВИНАР И УМЈЕТНИК ИЗ ДРАГАЛИЋА, ИМЕНОМ ВЈЕКО?), испред Пера ГАЛОГАЖЕ (поставка: МОЈ ДРУГ ВЈЕКО ЈЕ СЛАВНИ ХРВАТСКИ ЕНИГМАТ И ЧОВЈЕЧИНА!) и Мирјане ШУПИЦЕ (поставка: «У ДОЛИНИ ЗАСАДИ ДРВО, НЕ БУДИ ПАЊ». ЧЕСТО БИ ОВО ЗНАО РЕЋИ ПОЗНАТИ НОВИНАР, ИЗВРСНИ ЗАГОНЕТАЧ И ВОЂАР, ТЕ ЧУВАР СТАРИХ СОРТИ. АУТОР РАЗНИХ КЊИГА, СТВАРНО ЈЕ СВЕСТРАН И ДУХОВИТ!). Потираљка је требало да има коначно решење ХУДОЛИН.

Требало је саставити чист анаграм на тему ЗАГОНЕТАЧКИ КЛУБ ДРАГАЛИЋ. Најбољу ПРЕМЕТАЉКУ саставио је Зденко ЦАПАН (ЗНАЛАЧКИ ГРАДЕ КУТИЋ БЛОГА!), друго место освојио је Марко МИХАЉЕВИЋ (КРАЋИ, БОГАТ ЗНАЛАЧКИ УГЛЕД!), а трећи је био Жељко ЈОЗИЋ (ЛИК ДРУГА ЗАКАЧИТ ЋЕ НА БЛОГ!). Учествовало је 59 такмичара.

У категорији класичног РЕБУСА у фрази је морало да буде уврштено најмање два од понуђених имена чланова ЗКД: АНЂА, АНТУН, БРАНКО, ЕВИЦА, ИГОР, МИРЈАНА, ВЈЕКО, ЖЕЉКО. Надметало се 56 аутора, победио је Антун ЈУРИЋ, испред Марине БЕРИШИЋ и Зорана РАДИСАВЉЕВИЋА.

Најбољи састављач КРИЖАЉКЕ 20 x 14 био је Жељко ЈОЗИЋ, на другом месту је Дарко ГАЛИЋ, а треће место је освојио Зоран РАДИСАВЉЕВИЋ. Учествовало је 48 енигмата. У крижаљци су били тематски појмови: ДРАГАЛИЋ У ЗАГОНЕТКАМА и СЛАВОНСКИ КУЛЕН.

Код ШТИТОВА, тематски појам био је ПОДКОЊАК (посвећено покојном Тихомиру, свестраном загонетачу из Церника). У конкуренцији је било 57 такмичара, победник је Валтер КВАЛИЋ, други је Жељко ЈОЗИЋ, а на трећој позицији се нашао Антун ЈУРИЋ.

Код решавања логичких проблема на самом СОЗАХ – у, било је 9 задатака, а на располагању је било 45 минута. Победио је Небојша ДРАГОМИРОВИЋ, испред Петра ШТАМБУКА и Стјепана ВАРАЖДИНЦА. Учествовало је 12 «логи-чара».

Главно такмичење на овоме СОЗАХ – у било је Првенство одгонетача Хрватске (ПОХ). Учествовало је 29 загонетача, а време за решавање износило је два сата. Највећи могући број бодова износио је 320.

У појединачној конкуренцији, редослед је био следећи: 1. Жељко ЈАНДРАГИЋ – 246, 2. Илија ОЗДАНОВАЦ – 200, 3. Недјељко НЕДИЋ – 200. У екипној конкуренцији победа је припала **Загонетачком друштву Рашчица** (Оздановац, Недић, Дубровић, 578 бодова), друго место освојило је **Загонетачко друштво Чвор** (Јандрагић, Квалић, Галогача, 558 бодова), док је на трећој позицији **Енигматски клуб Божидар Вранички** (Штамбук, Павичић, Михаљевић, 502 бода). Учествовало је девет екипа.

У петак, 13. октобра, у вечерњим сатима, одржано је традиционално одгонетачко такмичење 5. «Чвор опен», на коме су такмичари решавали 14 задатака раније објављених у «Чворовим» часописима. Такмичење је приредио и водио Жељко ЈАНДРАГИЋ. Највећи могући број бодова био је 202, а поредак је био следећи: 1. Недјељко НЕДИЋ (186), 2. Валтер КВАЛИЋ (175), 3. Небојша ДРАГОМИРОВИЋ (161). Учествовало је 15 такмичара.

Можемо рећи да су на 39. СОЗАХ – у, српски представници били успешни (Зоран РАДИСАВЉЕВИЋ и ЕК «Кикинда»). Од 54 учесника, 2 су била из Србије, 9 из Босне и Херцеговине и 43 из Хрватске, а Зоран РАДИСАВЉЕВИЋ из Новог Сада је проглашен за најуспешнијег такмичара.

У екипној конкуренцији Енигматски клуб «Кикинда» је постигао успех зауевши 2. место на ПАЗАХ – у (Првенство аутора загонетака Хрватске). Екипа ја наступила у саставу: Јован НЕДИЋ, Борис БАБИЧ и Славко БОВАН. Победила је екипа «Чвора», а трећа је била екипа «Квизораме».

У решавању загонетака (ПОК), екипа ЕК «Кикинде» је заузела 4. место (Небојша ДРАГОМИРОВИЋ, Славко БОВАН и Борис БАБИЧ).

Појединачно најбољи резултат од чланова ЕК «Кикинда» постигао је Небојша ДРАГОМИРОВИЋ освојивши прво место у решавању логичких задатака. Успех је постигао и Славко БОВАН освојивши 4. место у решавању загонетака на «Чвор опену».

У састављању загонетака на ПАЗАХ – у учествовали су из Србије: Жарко ЂОКИЋ, Сретен ПЕРИЋ, Дејан МИНИЋ, Милан ЖАРКОВАЧКИ, Владимир ШАРИЋ, Бранислав НИКИЋ и Зоран ТАЦИЋ.

Владимир Шарић – дружење енигмата на 66. Сајму књига

У организацији издавачке куће «АЛМА» (власник др Ђорђе ОТАШЕВИЋ), Енигматског клуба «НОВА ЗАГОНЕТКА» и Енигматског савеза Србије, 27. октобра је на штанду «АЛМЕ», у времену од 12,00 – 14,00 часова, одржан сусрет енигмата на 66. Међународном београдском сајму књига.

У присуству петнаестак енигмата и љубитеља енигматике представљена је нова књига Драгана ЛОЈАНИЦЕ «ЗНАЊЕ КРОЗ РАЗОНОДУ», затим је на увид присутнима дата монографија «ЕНИГМА – 70 ГОДИНА», а подељени су ВЕСНИК број 78 (гласило ЕКНЗ) и ЛОКАЛИТЕТОВ ЗАБАВНИК број 12, као и три броја посвећена Сремским Карловцима. Говорило се о издањима енигматских књига српских аутора у 2023. години, која су већ одштампана и она која би до краја године требало да угледају светлост дана, уз констатацију да је на овом плану српска енигматика постигла резултате за респектовање.

Присутни су били: Ђорђе ОТАШЕВИЋ, Војин ВУКШИЋ, Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ, Зорица ЈАКОВЉЕВИЋ, Зоран РАДИСАВЉЕВИЋ, Владимир ШАРИЋ, Драган ЛОЈАНИЦА, Миодраг ИВАНИШЕВИЋ, Раденко РАКОВИЋ, Бранислав НИКИЋ, Јовица и Михаило ДИНЧИЋ, Ратко СТОЈКОВИЋ. Сретен ПЕРИЋ и Вања ТОМАШЕВ. Раденку РАКОВИЋУ и Вањи ТОМАШЕВУ су овом приликом уручене захвалнице за учешће у такмичењима у оквиру 22. Сусрета енигмата Србије.

На самом штанду «АЛМЕ» било је изложено више енигматских књига које је ова издавачка кућа, сама или са Енигматским савезом Србије и Енигматским клубом «Нова загонетка», објавила у последњих 20 – ак година. Иначе, штанд «АЛМЕ» у Хали 1 Београдског сајма је једино место на Београдском сајму књига на коме се могу наћи и енигматске књиге, чиме се даје знатан допринос бољем третирању енигматике, као умне дисциплине и могућност да се и енигматске књиге представе паралелно са издањима из других области људских интересовања и стварања.

На приложеним фотографијама виде се присутни енигмати на штанду «Алме».

ЕНИГМАТСКИ КЛУБ «НОВА ЗАГОНЕТКА»

О р г а н и з у ј е т р а д и ц и о н а л н о

ТАКМИЧЕЊЕ У САСТАВЉАЊУ СЛОВНИХ РЕБУСА И ИНДИРЕКАТА 11. «Меморијал Србољуба Станковића»

Такмичење се организује у следећим дисциплинама:

1. Чист словни ребус

(једнословни, вишесловни
или са речима)

2. Комбиновани

словни ребус

(са словима, бројевима, знацима,
симболима)

3. Индирект

у свим варијантама

Општа такмичарска правила:

1. Може се учествовати у једној или више дисциплина, са највише 10 састава по једној и са највише три ауторске шифре укупно.
2. Сваки рад, са назнаком шифре аутора, мора бити коректно и потпуно представљен са решењем, а на посебном папиру А5 формата.
3. Радови се могу састављати у складу са опште прихваћеним правилима, али и на основу нових идеја и развојних путева предметних загонетака.
4. Код оцењивања радова узимаће се у обзир оригиналност, маштовитост, духовитост и комбинаторика поставке, као и ефектност решења.
5. Један од критеријума у вредновању ребуса биће «економичност» рада, тј. разлика између броја слова решења и броја слова у поставци.
6. Разломачка црта у ребусима неће се третирати као посебан знак.
7. У обзир долазе све варијације индиреката: наставак поставке, синоним или асоцијација за поставку, узимање, недостајање или наглашавање одређених делова синонима или асоцијације поставке и слично.
8. Такмичарски радови који не испуњавају наведене пропозиције биће дисквалификовани, без обзира на њихов квалитет.

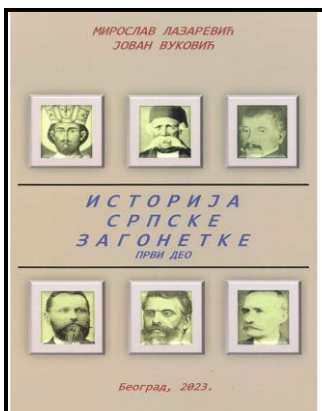
Општи услови конкурса:

1. Радове ће оцењивати жири, који ће бити накнадно одређен. Одлуке жирија су коначне, а чланови жирија немају право учешћа у такмичењу.
2. Аутори радова ће бити откривени тек по завршетку рада жирија и одређивања коначног пласмана.
3. За све такмичарске дисциплине, за ауторе три најбоље пласирана састава, биће обезбеђене одговарајуће награде.
4. Радове слати поштом на адресу: Мирослав Лазаревић, 11070 Београд, Булевар Арсенија Чарнојевића 124, улаз 3, стан 26, или на електронску адресу: miroslav.lazarevic40@mts.rs.
5. У другој мањој затвореној коверти у истој пошиљци треба ставити идентификацију шифре, са именом и презименом аутора, кућном и електронском адресом и бројем телефона или се и ови подаци шаљу електронским путем.
6. Рок за слање радова је 30. новембар 2023. године.

Београд, 1. септембар 2023. године

Председништво ЕК «Нова загонетка»

Приказ књиге: Мирослав Лазаревић

Мирослав Лазаревић и Јован Вуковић
**ИСТОРИЈА СРПСКЕ ЗАГОНЕТКЕ
 ПРВИ ДЕО**

**А5 формат, 306 страна, ћирилица,
 «Мала енигматска библиотека»,
 свеска 19,
 издавачи: ЕКНЗ и АЛМА,
 рецензија Мирослав Живковић,
 белешка о ауторима Владимир Шарић,
 припрема за штампу Драган Лојаница,
 штампар «Јевтина штампа»**

Свака област људске делатности и стварања има своју историју. Наравно, и српска загонетке заслужује једно овакво представљање, с обзиром да је загонетање у српском народу, као и код осталих народа, било присутно од најстаријих времена, без обзира да ли је оно било у усменој или писаној форми.

Аутори ове књиге су покушали да представе историју српске загонетке од најстаријих времена до почетка 20 века. У другом делу овог наслова биће приказани достигнућа и развој српске загонетке од почетка 20. века до данас.

Велики проблем у припремању овог текста био је релативно мали број изворних докумената о почецима и даљем развоју српске загонетке, јер у даљој прошлости мало је било писаних докумената о томе. Већи број српских енигмата, па и писаца, бавио се истраживањем и проучавањем појединих сегмената везаних за српско загонеташтво, па су аутори покушали, поред својих личних истраживања и сазнања, да све то уобличи у једну логичку историјску целину.

Како је стварање загонетака и њихово решавање, нарочито у време усменог приповедања, било везано и за околину у којој је оно настајало, било је нормално да овај историјски приказ почне и од укупног историјског амбијента у коме су се ове умотворине стварале. Јер као што су загонетке других околних народа, утицале на наше народно стваралаштво, тако је било и обрнуто, јер је мешање народа и њихових култура на овим просторима било стално присутно.

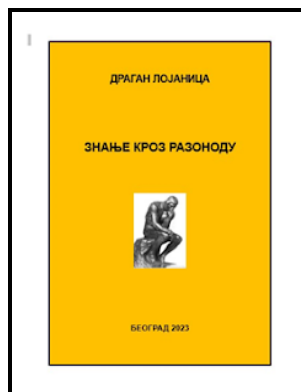
Књига третира у великој мери наше народно загонетање, са каснијим његовим приказима, али и почетке стварања ауторских загонетака, страни утицај на њих и њихов развој до краја 19. века. Нагласак је дат на почетак 19. века, када је ауторска загонетка почела да живи и напредује, па њен развој до краја тог века, када имамо њен значајан домет и у квалитативном и квантитативном смислу. Све је ово илустровано са доста слика и великим бројем примера ове умне дисциплине из тог периода.

Књига је обрадила велики број часописа који су имали загонетачке рубрике, представила њихове издаваче и уреднике, као и ауторе загонетака и писце књига о њима, са доста илустрација и оригиналних прилога. Међу ауторима загонетака и издавачима новина и листова са загонеткама, налази се велики број личности тог времена, значајних за историју и културу српског народа. Књига има и новинарску вредност, јер се бави и штампом тог периода.

Приказ књиге: Момир Пауновић

Драган Лојаница: ЗНАЊЕ КРОЗ РАЗОНОДУ

У издању «Нове загонетке», уз уредну каталогизацију, али у скромној опреми и тиражу, октобра ове године објављена је књига под насловом ЗНАЊЕ КРОЗ РАЗОНОДУ. За наслов овог издања послужио је слоган са насловне стране нашег најстаријег и најпознатијег загонетачког листа «Енигма». Аутор Драган Лојаница, енигматски ветеран и један од врхунских српских укрштеничара, после предговора у којем је изнео свој став о садржини и квалитету укрштених речи, у књигу је уврстио 30 класичних укрштеница из категорије тзв. ангажоване енигматике, представљајући их као примере састава који решавању нуде знање кроз разоноду.

Сматрајући да је едукативност (пружање знања) битна компонента укрштених речи, Драган Лојаница у предговору истиче да њихов квалитет пре свега зависи од употребљених појмова и начина описивања тих појмова. Аутор књиге, иначе, важи за састављача чије се укрштенице увек одликују лепим садржајем, тј. брижљивим одабиром употребљених речи и поучним и занимљивим дефиницијама. Још у својој првој књизи «Сто година укрштених речи» (Алма, Београд, 2013), у поглављу «Правила и препоруке», он је подвлачио да састављачи посебно треба да воде рачуна о избору речи и да «није прихватљива свака реч која постоји у речницима». Један је од ретких аутора који избегавају речи и појмове који се до бесомучности понављају у укрштеницама, тзв. «енигматизме».

Увидом у избор од 30 класичних укрштеница, састављених на ликовима из «Новости енигме» (којој је иначе и посвећена ова књига), може се одмах закључити да је Лојаница не само поборник, већ и доследан следбеник ових идеја. Његове «ангажоване укрштене речи» одликују се значајним избором тематских појмова (битних за општу културу) и прикладним описима, као и лепим уводним текстовима. Укрштенице су посвећене знаменитим личностима и догађајима, посленицима који су својим делима обележили област науке и културе, као и традиционалним вредностима, тако да у потпуности испуњавају захтев да буду едукативне и ангажоване. Укратко, нуде знање кроз разоноду, како гласи и наслов ове књиге.

У рецензији Мирослав Лазаревић напомиње да се едукативна компонента укрштених речи тешко може остварити компјутерским састављањем ових загонетака, што је, нажалост, узело маха. Лазаревић се залаже за форсирање тематских укрштеница и ових других са опширнијим текстуалним објашњењима тематских појмова (које је сврстао у «ангажовану енигматику»). У том смислу, он с правом оцењује да књига Драгана Лојанице има посебну вредност као подстрек састављачима да више пажње посвете садржају и описима, како би укрштенице заиста биле едукативне. Свему томе додајемо – да би оправдале свој статус «краљице загонетака».

**ЈОВАН
ВУКОВИЋ**

**КРСТА
ИВАНОВ**

**МАРЈАН
РАДАКОВИЋ**

**МОНОГРАФИЈА «ЕНИГМА – 70 ГОДИНА»
«ЕНИГМА» ЈЕ ЗАГОНЕТНА ЉУБАВ**

Наведени наслов освануо је у дневном листу «Вечерње Новости» у четвртак, 8. јула 2021. године, само дан после обележавања 70. рођенданна енигматске ревије ЕНИГМА – НОВОСТИ ЕНИГМА. То је најверодостојнији доказ колико је «Енигма» била омиљена међу састављачима и решавачима ауторских загонетака.

Тројица енигматских ветерана, истинских заљубљеника и деценијских савременика «Енигме», активно су више година припремали њен историјат и то претворили у монографију ЕНИГМА – 70 ГОДИНА. Прегледано је више од шездесет хиљада пожутелих сачуваних страница сврстаних у преко 3.000 часописа из «породице Енигме».

Сарадња

Монографија обухвата динамику излажења листа «Енигма» и пратећих периодичних издања. Представљене су све важније рубрике, конкурси, приказ јубиларних бројева, јубиларних прослава и добитнике јубиларних награда у слици и речи, друштвене вести и друго.

«Енигма» је била отворена за сарадњу свих енигмата који су то желели без обзира на територијану припадност. У списак сарадника уврштено је 1.126 састављача загонетака из некадашње Југославије, а 301 их је са фотографијама. Са псеудонимима потписало се 873 срадника. У монографији су уписани осам покретача (оснивача), 17 уредника, 30 техничких уредника и 11 технички радника.

Љубав према загонеткама често је захватала читаве породице. Посебно су представљени енигмати брачни парови, родитељи и деца, браћа и сестре. Најмлађи су представљени равноправно као и искусни енигмати.

Жене су у мањини у енигматици, али нису у овој монографији. И оне су добиле своју страницу.

«Енигина» издања

Основни задатак Редакција «Енигме» током 70 година постојања и рада био је да привуче што више читалаца, кроз мото, најчешће, «од свега по мало, за сваког по нешто». Времена су била таква, да су Редакције биле принуђене да мењају величину листа, време излагања, цену, број страница, и др., али су читаоци на време, о свему, обавештавани.

Као издања «Енигме» појављивали су се наслови: **ЕНИГМА; НОВОСТИ ЕНИГМА; РАТНА ЕНИГМА; СПЕЦ. НОВОСТИ ЕНИГМА; НОВОСТИ СПЕЦ ЕНИГМА; МАЛА НОВОСТИ ЕНИГМА; РАЗОНОДА МИЛИОНА; НОВА РАЗОНОДА МИЛИОНА; МАЛА УКРШТЕНИЦА; ЕНИГМА европско издање; МАЛГРАНДА ЕНИГМО издање на есперанту; ЖИЖАК; НОВОСТИ ЕНИГМА специјално издање.**

Енигматика

Редакција «Енигме» је неговала све облике енигматског стваралаштва па се тако на њеним страницама нашло 927 назива разних загонетака, варијација и комбинација. Од неколико стотина теоријских прилога могао би се саставити мали уџбеник енигматике, али у монографији уврштено је нешто више од трећине – 150. Оригиналним саставима заступљено је стотинак аутора.

Нису запостаљени ни енигматски огранци Енигматског клуба Београд, који су формиран у Нишу, Смедереву, Бору и Зворнику, чији чланови су припремили прилоге – енигматске саставе који су се нашли на страницама «Енигме».

Биографски подаци дати су у краћем облику за осниваче, уреднике и поједине састављаче.

За кориснике монографије који воле краће информације дате су цртице у виду занимљивости, а статистика је дата табеларно.

На крају, мишљење аутора Монографије ЕНИГМА – 70 ГОДИНА је да је ово један од «споменика» наше културе, јер енигматика је поред осталог и посебан вид културног изражавања. Књига сигурно да има пропуста, уз извињење читаоцима, али они нису намерно учињени, с обзиром да се није располагало са свим бројевима објављених «Енигминих» издања. Књига се топло препоручује свим заљубљеницима у «Енигму».

Монографија је на А4 формату, има 359 страница и штампана је у црно – белој и колор верзији.

Владимир Шарић, Шимановци

Приказ књиге Аљоше Вуковића

КРИЛА МОЗГА

(анаграм Владимира Шарића:
МОЗАИК ГРЛА –
загонетна књига врла!)

У сопственом издању Аљоша ВУКОВИЋ, књижевник, музичар и загонетач из Шибеника је објавио књигу загонетака под називом «КРИЛА МОЗГА». Књига доноси на 60 – ак страница стотинак разноврсних загонетака: 40 криптограма, 32 мозгалице, 8 асоцијација, 8 логика бројева, 6 стихованих загонетки, 4 математичка задатка и 2 једначине. Већина загонетака и задатака већ су били објављени у «Квизорами» и на блогovima «Десета умјетност – енигматика» (ДУЕ) и «Енигматика – тупљење и оштрење» (ТИО). Назив књиге «КРИЛА МОЗГА» је заправо нека врста акронима од поднаслова књиге: криптограми, логика, мозгалице, загонетке и асоцијације.

Рецензент књиге Сања СРУК у тексту «ЕНИГМАТСКА ПОСЛАСТИЦА» напомиње да је име Аљоше ВУКОВИЋА већ «десетљећима добро познато у хрватским књижевним кругovima». Напомиње да су његове песме за децу, загонетке у стиху и хаику песме објављене у више књига, у часописима, уџбеницима и зборницима. Афирмисао се и као аутор енигматских творевина па су његови ребуси, криптограми и анаграми све присутнији у часописима и на блогovima.

Недељко НЕДИЋ у тексту АЉОША С БАЛДЕКИНА закључује: «Књигом загонетака КРИЛА МОЗГА Аљоша с Балдекина, како Аљошу Вуковића одмила назвах на блогу ДУЕ, проширио је своје енигматско стваралаштво на поље најзагонетније загонетке – криптограма, доказавши тиме сталан напредак на састављачком плану...».

Белешка о аутору даје биографске податке о Аљоши ВУКОВИЋУ: да је рођен 29. 05. 1970. године у Шибенику, да је објавио више од 800 загонетки, песама, афоризама, индиреката, преметалки и ребуса у преко 10 часописа, да је добитник бројних награда, да је заступљен у више антологија а да су му песме превођене на више језика. Објавио је 28 књига и 5 сликовница. Пише музику за позоришне представе и анимиране филмове (заједно са Антом СТОШИЋЕМ).

«КРИЛА МОЗГА» је занимљива књига коју препоручујемо заљубљеницима логичких и математичких задатака, криптограма и сличних загонетака.

Владимир Шарић, Шимановци

Приказ књиге Недјељка Недића

ФРАПЕР ИЗ ЧРНКОВАЦА

У Угљари је у издању Загонетачког друштва «Рашчица», а у оквиру библиотеке ЕНИГМА, изашла 16. књига ФРАПЕР ИЗ ЧРНКОВАЦА аутора Недјељка НЕДИЋА.

Овом књигом Недјељко НЕДИЋ је дао допринос развоју енигматске литературе, а посебно енигматским биографијама познатих енигмата. Из животописа, који је Недјељко НЕДИЋ дао на почетку књиге, цитирали смо најважније детаље из рада Фрање ПЕРКОВИЋА – ФРАПЕРА.

На 80 страница приказано је енигматско стваралаштво ФРАЊЕ ПЕРКОВИЋА, рођеног у Чрнковцима 22. марта 1958. године а који је умро 18. марта 2018. године.

Енигматиком се бавио од средњошколских дана а први рад (крижаљка – укрштеница) му је објављен у загребачкој «Џепној крижаљци» број 1299 од 2. марта 1977. године. Укрштенице и магични ликови су обележили ФРАПЕРОВО стваралаштво које је трајало 41 годину. У књизи је приказано преко 100 енигматских састава објављених у великом броју енигматских часописа и других листова: «Џепна крижаљка», «Чвор разбибрига», «Мини Чвор», «Чвор крижаљка», «Сканди Чвор», «Екстра талијанке», «Хит сканди», «Виц сканди», «Еурека», «Вјесников квиз», «Вјесникова сфинга скандинавка», «Разонода» (Крушевац), «Орбис», «Питалица» (Винковци), ПЕН (Орашје), «Квизорам», «Слова до крова» (Осијек), «101 сканди», «Осмосмјерка» (Бјеловар), «Феникс», «Сканди Феникс», «Супер Феникс», «Супер сканди Феникс», «Енигма» (Загреб), бошњачки «Испит», фанзин «Јуријан», «Крижаљка квиз», «Крижаљке ЗГ ревије», «Нова крижаљка» (Сарајево), «Предах» (Сплит), ЗЕН (Зворник) ... Објављивао је радове од 1989. године и у «Новости енигми» (што је записано у монографији «Енигма – 70 година»).

Фрања ПЕРКОВИЋ је користио више псеудонима: Фрапер, Чрнков, Фрап и Перо Чрнковић. Објавио је више од 2.000 радова, а волео је да саставља заједничке радове са више аутора.

Заступљен је у «Лексикону загонетача Југославије» из 1979. године, «Малом загонетачком датумару» из 1983. године, «Адресару загонетача Југославије» из 1984. године, књизи Јована НЕДИЋА «Из моје енигматске торбе» (2013), «Библиографији Загонетача» (1970 – 1989) из 2021. године, монографији «Педесет година бјеловарског Чвора (1968 – 2018)» Стјепана ХОРВАТА из 2018. године, «Библиографији загонетача из часописа *Питалица* (1979 – 2020)» Сребренке ТАКШИЋ, те «Библиографији загонетача из часописа *Слова до крова*» (2002) Недјељка НЕДИЋА. Заступљен је и у књигама Бориса АНТОНИЋА «Збирка квадрата 7 x 7 (1930 – 1991)» из 2019. године и «Збирка квадрата 8 x 8 (1934 – 2019) из 2020. године, те у књизи «Магични ликови» Бранка МИЛОВАНОВИЋА и Владете ТРИВУНЦА из 2014. године.

Учествовао је на неколико СЗОЈ – а и СОЗАХ – а (последњи пут у Белом Манастиру 2017. године,) а учествовао је и на 1. Меморијалу Младена Ђурђевића.

Књига је илустрована са неколико фотографија а енигматски радови су дати како су представљени у часописима без решења.

СА БЛОГА ЗА ЉУБИТЕЉЕ РЕБУСА БРАНИСЛАВА НИКИЋА

rebusi.blogspot.com

ПОБЕДНИЧКИ РЕБУС ЗА СЕПТЕМБАР 2023.

Аутор: Ејуб СЕМИЋ
Убеђујем мајку (1, 6, 3, 4 = 5, 5, 4)

СОЛИМ ПАМЕТ МАМИ (с Олимпа Мет мами)

ПОБЕДНИЧКИ РЕБУС ЗА ОКТОБАР 2023.

Аутор: Божо МИЉЕВИЋ
Мржња према црнцима (3, 3, 7 = 7, 1, 5)

РАСИЗАМ У АМЕРА (Рас иза Муамера)

Недељко Недић

Са блага ДУЕ
(ДЕСЕТА УМЈЕТНОСТ ЕНИГМАТИКА)

27. рујан (септембар) 2023. године – «Весник» 78

Невјеројатно је, али и истинито, да су чланови ЕК–а «Nova zagonetka» из Београда приредили нови 78. број клубског гласила «Vesnik». Прилозима у њему попатили су велики број енигматских збивања у протекла два мјесeca као што су IV. Отворено првенство Србије у састављању зagonetaka, XXII. Susreti enigmata Србије и Enigmatski Dani ludaje те најавили XI. Memorijal Srboljuba Stankovića i XXXIX. SOZAH у Новој Градишци.

Pored toga, novozagonetkaši су у нови број «Vesnika» уvrstili i више повјесних прилога, неколико осврта на нове zagonetačke књиге и прisetjili се великога maga чаробних четворина Milutina Tepšića i novinara i zagonetača Vjeke Hudolina. Dodatak «Vesniku» број 78 jest «Sremuš» број 18. Број је uredio Miroslav Lazarević, koјemu čestitam 83. рођendan са željom да не klone duhom i nastavi neumorno stvarati.

ВЕСНИК		
ЕНИГМАТСКОГ КЛУБА «НОВА ЗАГОНЕТКА»		
ISSN 1820 – 2918		
БЕОГРАД, СЕПТЕМБАР 2023. БРОЈ 78		
УВОДНА РЕЧ	САДРЖАЈ	
Упошано су завршени у Каћу код Новог Сада 22. Susreti enigmata Србије, из простора 83 чланова. На Сусретима је био и већи број колега са «MEMORIЈАЛ» Бившим Југословенским простором, што СРБОЛЈУБА СТАНКОВИЋА» свакико илустри и поново показује да су ПРИВЕНСТВО СРБИЈЕ енигматско припремљено једна велика и УСАСТАВЉАЊУ ЗАГОНЕТАКА створљених нормица, би објавио гле 22. СУСРЕТИ ЕНИГМАТА СРБИЈЕ тринуто кавис. Ивица Једре инцидент Опште крива	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	СТРАНА
девети саопштење које је састављено. Завица са трамвајна здравна атмосфера је била цело време Сингап нагрва и привремена прелучи, повремена енергија се свуда ИСТОРИЈСКА ПРИЈЕДИ	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	3 – 3
Ово што је и даме преуцети и за-Бивањем је листе чланова да комплетна ова простора готово мена ТАКМИЧЕЊЕ У САСТАВЉАЊУ нештог монографије, који би наставио и РЕЧЕС	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	4 – 6
Универзитетно започето. На јавности, издању «ЕНИГМАТСКИ ДАНИ ЛУДАЈЕ» (посебно) овеке деловности све не-из КЛУПСКЕ РАДИОНИЦЕ	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	7 – 11
интересу и у односу на материјално деловност су све више у другом погледу.	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	13 – 15
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	16 – 24
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	25
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	26 – 28
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	29
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	30 – 32
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	33 – 36
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	37 – 40
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	41 – 42
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	43 – 46
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	45 – 46
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	47
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	48 – 52
	ЕНИГМАТСКЕ ВЕСТИ	1 – 1V

30. рујан (септембар) 2023. године – ЕНИГМИНИХ 70 ГОДИНА

Крста Иванов

ЕНИГМА – 70
МОНОГРАФИЈА

За изреку Иве Андрића «Оно што није записано, као да се није ни догодило» пример ја за нашу «Енигму», која се «родила» 7 јула 1951. године и живела до 1. маја 2023. године, непуних 73 година. «Умрла» је изненада, односно престала са изражењем без објашњења меродавних из издавачке Компаније НОВОСТИ.

Тројица храбрих сарадника Јован ВУКОВИЋ Марјан РАДАКОВИЋ и Крста ИВАНОВ усудили су се да запишу њен живот, јер се догодило, за период од 70 година, наравно уз помоћ малог броја колега енигмата.

Од изашлих 2466/2467 бројева, није било увида у све бројеве, па је у овој монографији записано да је било 1.126 сарадника, псеудонима 873, назива енигматских састава 927 и дата је 301 фотографија, такође, сарадника.

Остале актуелности из живота «Енигме» – «Новости енигме» и Енигматског клуба «Београд», дате су у наведеној монографији, која ће бити презентирана на СЕС–у у Каћу, када ће учесници добити информацију о условима набавке ове књиге.

(Krsta Ivanov, Vesnik EKNZ-a број 78, рујна 2023., стр. 30)

4. листопад (октобар) 2023. године – ЛАЗАРЕВИ ЛИКОВИ

МАГИЧНИ ЛИКОВИ МИРОСЛАВА ЛАЗАРЕВИЋА

СЛОВНИ КВАДРАТ 8x8

Словни од којих су формирана појнови: А, Ал, Бу, Ва, Ва, Ви, Ви, Да, Ди, И, И, Ми, На, Нат, Ни, Ни, Но, Но, Ра, Рих, Ро, Са, Со, Та, Та, Ти, Ти, Тил, У, Хад, Ча, Ча.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

Водоравно и усправно:

1. Назив народно женско име, Бугарска, Бугарска.
2. Једна врста руда, уранојен.
3. Дати на дар, поклонити.
4. Статус заређеног свештеничког лица које још није добило своје лично име.
5. Људи из Сиона, код Витоља у Северној Македонији.
6. Племенско име Западних Гота из 4. века, противник хришћанства.
7. Витана одиела, двојчана Витана.
8. Саудијски фудбалски клуб из Џеда, најскупљи клуб у Саудијској Арабији.

СЛОГОВНИ МАГИЧНИ ЛИК 4x6

Словни од којих су формирана појнови: А, И, Ва, Ва, Ти, За, За, Ла, Лац, На, Му, На, Ни, Ње, Ри, Ри, Ти, Ти, То, То, У, У, У.

Водоравно и усправно:

1. Мислити на некога или на нешто, водити рачуна о некоме или о нечему.
2. Људи који спроводе латинизацију.
3. Враћање у горе стање или положај.
4. Један зонација који ради са аутомобилима.

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

(Miroslav Lazarević, Vesnik EKNZ-a broj 78, rujna 2023., str. 47)

8. листопад (октобар) 2023. године – НЕИСПРАВНЕ РЕЧИ

Момир Пауновић, Панчево

АНАЛ И РЕОН НЕИСПРАВНО

У свим енигматским листовима, па и у београдској ЕНИГМИ, у укрштеницама налазимо неисправне речи АНАЛ (летопис) и РЕОН (подручје, део града). Крајње је време да престанемо са толерисањем тих неисправних речи и да уместо тога, као једино исправне, користимо искључиво речи АНАЛИ и РЕЈОН.

Садашња релевантна лексикографска издања познају само реч АНАЛИ, која има само облик множине (ПРАВОПИСНИ РЕЧНИК СРПСКОГ ЈЕЗИКА Милана ШИПКЕ, Нови Сад, 2010, као и ВЕЛИКИ РЕЧНИК СТРАНИХ РЕЧИ И ИЗРАЗА Ивана КЛАЈНА и Милана ШИПКЕ, Нови Сад, 2006).

Поред тога, и у најновијем ПРАВОПИСУ СРПСКОГ ЈЕЗИКА, Матица српска, Нови Сад, 2013, у речнику уз овај правопис стоји да се реч АНАЛИ користи искључиво у множини.

Одређени број енигматских посленика брани реч АНАЛ тиме што је има у ПРАВОПИСУ СРПСКОХРВАТСКОГА КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА СА ПРАВОПИСНИМ РЕЧНИКОМ, Матица српска, 1960, у ЕНИГМАТСКОМ РЕЧНИКУ 4 Радоша ПУШОЊИЋА, Бјеловар, 1976, у ЧЕВОРОСЛОВНОМ РЕЧНИКУ–ПОДСЕТНИКУ Станка ЖУГИЋА, Београд, 1997, као и у још неким старијим издањима.

АНАЛИ је реч из латинског језика и има само облик множине. Не можемо јој ми давати и облик једине тако да АНАЛ буде «летопис», а АНАЛИ «летописи». То би било као кад би и речи НАОЧАРЕ, која такође има само облик множине, дали једински облик НАОЧАР. Уосталом, чувено дело ТАЦИТА зове се АНАЛИ, а и летопис (часопис) Правног факултета, такође носи назив АНАЛИ.

РЕОН, који се уобичајено описује као «подручје, део града», такође је неисправна реч. У релевантним издањима, најновијем ПРАВОПИСУ СРПСКОГ ЈЕЗИКА, Матица српска, 2013, ВЕЛИКОМ РЕЧНИКУ СТРАНИХ РЕЧИ И ИЗРАЗА (2006) и ПРАВОПИСНОМ РЕЧНИКУ СРПСКОГ ЈЕЗИКА (2010) постоји само реч РЕЈОН и изричита напомена да је РЕОН неисправно.

Дакле, у свом енигматском раду елиминисимо облике речи АНАЛ и РЕОН. Реч АНАЛИ треба описивати као «летопис (лат.)», а не као «летопис (мн.)». За појам подручја, односно дела града, искључиво користити реч РЕЈОН. Не требамо дозволити да енигматичари буду већи лингвисти од еминентних и релевантних стручњака.

(Momir Paunović, Vesnik EKNZ-a broj 65, veljače 2021., str. 18)

9. листопад (октобар) 2023. године – МАРЈАНОВИ НОВИТЕТИ

Марјан Радаковић, Ниш

ОСМОСМЕРНЕ НОВОТАРИЈЕ

ОСМОСМЕРКА СА ЧВОРОВИМА

Ж	А	Б	Љ	А	К	И	Љ	У
А	Т	Р	Н	О	Б	О	Р	К
Л	Љ	А	Т	П	А	М	И	А
Ф	Т	У	Б	Л	А	Д	Ф	Р
И	И	У	В	А	Н	А	А	Б
Ј	С	А	Ј	И	К	Е	Љ	М
А	Л	И	Н	А	В	Е	Њ	А

У овој осмосмерци скривено је 19 назива биљака без пописа и без остатка слова, али се у девет чворова (поља) налазе почетна слова по два или више појмова. Тих девет чворова дају назив повртарске биљке погодне за спремање разних јела, а најчешће пита.

АНАГРАМНА ЧВОРНИЦА

Е	К	В	О	Л	П	И	П	А
Ј	Н	О	Ј	Ч	А	Р	А	Њ
А	О	О	Е	А	Л	Н	А	И
Р	Н	Л	Т	Г	К	Ж	Р	В
Д	А	У	А	О	А	С	А	С
Н	П	Р	Т	Р	У	Т	И	О
И	Г	У	А	Н	А	М	А	Л

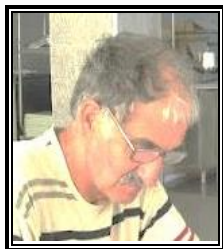
Из девет чворова ове осмосмерке простиру се називи 23 животињске врсте. Коначно решење добија се анаграмирањем девет чворића, односно њиховим правилним распоредом, а односи се на једну врсту лептира.

Решења:

Осмосмерка са чворовима: жабљак – жалфија, уљика – урма, табак – трнобор, адам – алва – апта, тис – туја, ивуља – индик, кафа – кељ, ванила – вења, аља – амбра; коначно решење: ЖУТА ТИКВА.

Анаграмна чворница: лама – лиска – лос, алка – ара, саса – свиња – срна, тате – трп – трут – туна, игуана – индра, ној – нона, ража – рогач, еја – енот, пипа – пловке – пчела; коначно решење: ЛАСТИН РЕП.

(Marjan Radaković, Vesnik EKNZ-a broj 78, rujna 2023., str. 40)

Мирослав Живковић, Јагодина

УКРШТЕНИЦЕ «НА ДАСКАМА КОЈЕ ЖИВОТ ЗНАЧЕ»

**ЛИЧНОСТИ ИЗ ПОЈЕДИНИХ ПОЗОРИШНИХ
ПРЕДСТАВА ЉУБИТЕЉИ СУ ОВЕ ЗАГОНЕТКЕ**

Давно је позната чињеница да су укрштене речи својеврстан феномен двадесетог века. То се једноставно објашњава тиме да су се оне «уплеле» у све поре људског живота. Било је случајева да су се користиле у политици, науци, уметности, па чак и код неких свакодневних ствари, као што су одевни предмети, кућне потрештине или амбалажа.

Што се тиче саме уметности, укрштенице су присутне у свим гранама, али то присуство није свугде једнако. Сасвим је природно да су оне најзаступљеније у литератури, која «барата» речима, али на много софистициранији начин. У неколико ранијих бројева ВЕСНИКА било је поменуто присуство укрштених речи у поезији, причама и романима.

Мада је помало неочекивано, али укрштенице се могу наћи на извесним грађевинама, у интересантним скулптурама и на повећем броју сликарских платна. Куриозитет је да се и једна балетска група користила њима приликом стварања представе. Па чак је једна музичарка из Америке радила на томе да преведе речи из укрштенице у одређене ноте.

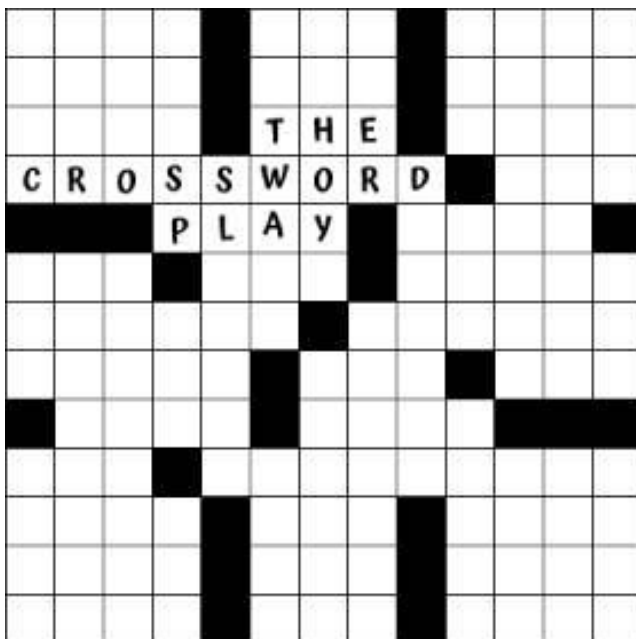
Најупечатљивија је појава укрштених речи на филму. Јесте да их није снимљено много таквих, али је понегде забележено који су то филмови. Једино још није поменуто позориште. Да се очекивати да се и тамо могу појавити укрштене речи. Али да се дође до тих података, било је потребно много сурфовања.

Највећа тешкоћа се састојала у томе што при уносу «theatre crossword puzzle» увек се добијао сајт који третира позориште као термин из неке укрштенице. Међутим, ранијих година је то успевало, тако да су се, ипак, пронашли неки подаци о тој вези. Повољно је било то што је у опису неке позоришне представе поменуто интересовање појединих ликова за ову врсту забаве. Једино је било непознато колико се то «експлоатисало» у самој представи.

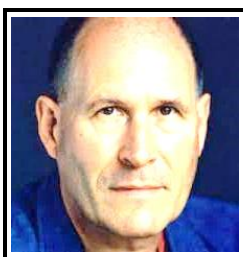
Сачињен је попис тих позоришних представа, дајући имена аутора, назив комада и имена личности, који су љубитељи укрштених речи. У неким случајевима се то изоставило, било да се није могао неко именовати, или да је то била разонода једне групе људи. У комаду «Homeward Bound», решавање једне укрштенице донело је жестоку препирку, а у «2 Across» укрштеница је схваћена као метафора живота и обратно.

Да се наслов текста могао схватити и буквално, најбољи пример је представа под чудним именом «Eleemosunary». На једноставној бини, у позадини је нацртана укрштеница са сакривеним речима: опроштај, достојанство, дом. Вероватно су оне веома значајне за саму радњу поменутих представа.

1. **Скели Блејкли (Skelley Blackley) - «The Curious Case of the Killer Crossword» - Elliot Pendleton and killer**
2. **Ли Блесинг (Lee Blessing) - «A Body of Water» - Moss and Avis.**
3. **Ли Блесинг (Lee Blessing) - «Eleemosunary»**
4. **Пет Вокер (Pat Walker) - «Thanks, Mitch» - Mitch**
5. **Мајкл Волфсон (Michael Wolfson) - «Wordplay» - Henry**
6. **Роберт Гилеспи (Robert Gilespe) - «Power of three: Love, War and Death» – Michael Smith**
7. **Џоана МекКлеленд Глас (Joanna McClelland) - «Mrs Dexter and Her Daily»**
8. **Курт Гочак (Kurt Gotschalk) - «Under a Scar-Filled Sky: The Buddy Zinn Mysteries» - Buddy Zinn**
9. **Драгутин Добричанин - «Заједнички стан» - Драгиша**
10. **Бранислав Јанковић - «Кафана Балкан»**
11. **Данијел Кин (Daniel Keen) - «L'Apprenti» - Pascal**
12. **Кара Ли Кортрон (Kara Lee Corthron) - «Julius by Design» - Jo and Laurel**
13. **Питер Леви (Peter Levi) - «Friends» - Max Horovitz**
14. **Ивор Мартинић - «Мој син само мало спорије хода» - Отац**
15. **Џери Мејер (Jerry Mayer) - «2 Across» - Janet and Josh**
16. **Кимберли Мега (Kimberly Megga) - «An Evening Crossword» - Kerry**
17. **Вилијем Николсон (William Nicholson) - «Shadowlands» - Joy Gresham**
18. **Вилијем Николсон (William Nicholson) - «The Retreat from Moscow» - Edward**
19. **Артур Рајорден (Arthur Riordan) - «Improbable Frequency» - Tristram Faraday**
20. **Мајк Рика (Mike Ricca) - «A Toss of the Hat» - Shaun Landry**
21. **Весли Сејвик (Wesley Savick) - «Yesterday Happened: Remembering H.M. - Henry Molaison**
22. **Реџина Тејлор (Regina Taylor) - «---- and Potatoes» - William Ames**
23. **Елиот Хејес (Elliot Hayes) - «Homeward Bound» - Glen**
24. **Дона Хоук (Donna Hoke) - «The Crossword Play (or Ezmeranda's Gift)»**
25. **Дона Хоук (Donna Hoke) - «Two Puzzles Walk Into A Bar»**

Рецина Тејлор

Вилијам Николсон

Дона Хоук

Приликом трагања за релевантним подацима, дошло се и до неких наслова, који би се могли придодати, само када би се о њима могло прочитати нешто више. Они ће се и навести, јер садрже реч «укрштеница». Имена аутора нису транскрибована.

Heidi Lebauer - «Crosswords»

Andrea Castelli - «Parole incrociate»

Gianluca Foresi - «Parole cruciate»

? - «Cruciverba a due piazze»

Драган Лојаница, Београд

ЕНИГМАТИКА НА СРПСКОЈ ВИКИПЕДИЈИ

Ове 2023. године, српска Википедија, слободна електронска енциклопедија на српском језику, обележава 20 година постојања. Број чланака је нарастао до импозантних 675.000 и више.

Једна од главних карактеристика ове «слободне енциклопедије» чији су чланци речи, појмови, изрази, је да свако у начелу може да напише неки одговарајући текст и стави на овај медијум. Исто важи и за измене и допуне. Аутори и коректори су по правилу непознати. Ово ставља под сумњу тачност података, али постоји услов да се за сваку одредницу морају да наведу извори што контролишу администратори. Упркос сумњама, овај систем се масовно користи, и ако помоћу Гугла тражите неки појам у великом броју случајева појавиће се на првом месту оно што је на Википедији.

Класични речници, енциклопедије, лексикони имају своју прописану форму и ограничен садржај, док код Википедије могу да се пронађу речи, појмови, имена, синтагме из свих области природних наука, уметности, политике, историје, свакодневног живота, забаве, спорта, религије, друштва итд. Повезнице (линкови) унутар чланака обезбеђују везе са другим појмовима унутар Вики система.

Енигматика је заступљена на српској Википедији са две категорије ЕНИГМАТИКА и ЕНИГМАТСКИ ЧАСОПИСИ. Пут до ових података је следећи:

1. Изабрати **Садржај** са леве стране основног екрана српске Википедије,
2. Изабрати «све категорије» са избора **Индекс категорија** на десној страни екрана,
3. На масци која се појави у пољу **Прикажи категорије почев од** унети «енигматика» и притиснути дугме **Прикажи**. Отвориће се листа на којој је прва реч **Енигматика**, а иза ње наредних 50 чланака су у азбучном реду.

ЕНИГМАТИКА има две поткатегије:

- Комбинаторне загонетке
- Логичне загонетке

Категорија ЕНИГМАТИКА садржи чланке:

1. АНАГРАМ
2. ДАН ЕНИГМАТА СРБИЈЕ
3. ЕНИГМА (часопис)
4. ЕНИГМАТИКА,
5. ЕНИГМАТСКИ САВЕЗ СРБИЈЕ
6. УКРШТЕНЕ РЕЧИ
7. АКРОСТИХ
8. МАГИЧНИ КВАДРАТИ
9. ОСМОСМЕРКА
10. ПАЛИНДРОМИ
11. СУДОКУ

Првих шест појмова сам унео ја, с тим што су у међувремену претрпели мање или веће измене. Поред наведених чланака, ту је и један број логичких проблема којима је уствари место у горе наведеним поткатегијама.

Заступљени су и енигмати као одреднице па тако имамо за сада четири друга са њиховим енигматским биографијама ВОЈА ДОДЕВСКИ, ЖЕЉКО КУЖЕТ, БРАНКО ПОЛИЋ (мој прилог) и ЗОРАН РАДИСАВЉЕВИЋ. Могуће је наравно и да свако стави самог себе.

Треба ипак навести и оно што није класична енигматика, а налази се у тој категорији. Замимљиви су следећи чланци:

- СКРАБЛ – Ово је уствари квизовка са два до четири играча. Дато је објашњење како се игра и каква су правила.

- ТАНГРАМ – слагалица кинеског порекла са седам равних делова, односно геометријских слика од којих треба формирати одређене облике.
- ЛОГИЧКА СЛАГАЛИЦА – из дате листе изјава треба да се извуче закључак. Прву овакву слагалицу је наводно сачинио енглески математичар Чарл Лудвиг Досон, уствари Луис Керол, творац чувене «Алисе у земљи чуда». Варијанта ове загонетке је Инстаграм који се појављује у нашим енигматским листовима са мрежом која олакшава решавање.

Поткатегорија **Комбинаторне загонетке** има појмове ДА ПОЛУДИШ, РУБИКОВА ЗМИЈА, АКАРИ (СЛАГАЛИЦА).

Поткатегорија **Логичке загонетке** има појмове ИНДУКЦИОНЕ СЛАГАЛИЦЕ, ПРОБЛЕМ МИСИОНАРА И КАНИБАЛА, БОЖЈИ АЛГОРИТАМ, СОКОБАН.

У категорији **Енигматски часописи** се налазе:

- Енигма (часопис)
- Енигматика (часопис)
- Разбрига (часопис)

Може се рећи да је енигматика на српској Вики скромно заступљена, нарочито имајући у виду да је упркос свим невољама све популарнија и раширенија. А рецимо, Википедија која излази на српскохрватском језику (www.sh.wikipedia.org), у категорији «Животна свакодневица и слободно вријеме», има неупоредиво више чланака из области енигматике, а садржи и биографије великог броја хрватских, па и једног броја српских енигмата. Имало би свакако смисла да се додају у српску Википедију бар биографије истакнутих српских енигмата, пре свега оних преминулих, јер је лексикон који су направили Вуковић и Лазаревић, штампан још 2007. године. Ово би могло да буде задужење за Енигматски савез Србије.

ВЕСНИК

можете читати и на електронским адресама:

www.novazagonetka.blogspot.com

www.ess.org.rs

Јован Вуковић, Нова Пазова

14. СУСРЕТИ ЗАГОНЕТАЧА И ОДГОНЕТАЧА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Тема: ЗАГОНЕТАЧКИ КЛУБОВИ

Четрнаести Сусрети загонетача и одгонетача Југославије, одржани су у Зворнику 16. и 17. октобра 1982. године. О томе је забележено у бјеловарском «Загонетачу», број 288 од 20. новембра 1982. године.

Овим сусретима присуствовало је више од 100 енигмата, а били су као гости и енигмати из Мађарске. Организатор је био ЕК «Симон Рацковић» из Зворника, на челу са вредним Војином Крсмановићем (овековечен је и анаграмом: ЦИО КРСМАНОВИЋ = СИМОН РАЦКОВИЋ).

Округли сто на тему «Загонетачки клубови и њихово деловање» одржан је у холу ОШ «Митар Трифуновић Учо». Чуло се много старога о улози енигматских клубова за развој енигматике, а речено је понешто и новoga. Поново је покренута идеја за стварање савеза енигмата.

Организатор је за учеснике приредио несвакидашње културно – забавно вече, на коме су певали Предраг Гојковић Цуне, Зехра Деовић, Зафир Хациманов, Сенка Велетанлић и Биљана Ристић.

Председник Извршног одбора ЗД «Чвор» Љубислав Дракулић поделио је дипломе са енигматским титулама – ВМ, М, МК, ЗА, ЗБ, ЗЦ. Тада је неколико енигмата из Србије добило награде за разне енигматске доприносе. Шпицерову загонетачку награду за 1982. добио је Јован Вуковић из Нове Пазове. Бранко Полић добио је награду са посветом «Чвора» (укоричени речник од 5 слова) за израду поменутог речника. Посебну награду за састављаче Великог «Чворовог» првенства за годину добио је Петар Бизумић из Руме.

Одржана су редовна енигматска такмичења, о чему су дати подаци у назначеном броју «Загонетача», а представљене су и нове енигматске књиге: ЗАГОНЕТНИ ТАЛАС Фехима Кујунџића и БИБЛИОГРАФИЈА «СФИНГЕ РЕБУСА» (1929 – 1941) Славка Пелеха.

На Првенству одгонетача Југославије за 1982. годину, прво место је освојио Ивица Радовниковић, други је био Жељко Биланков, а трећи Мирко Чикић. У такмичењу енигматскох клубова најбољи је био ЗД «Чвор» (Чикић, Јандрагић, Кос и Недић), друга је била екипа ЕУ Бања Лука, трећа ВАЗАК из Вараждина, а четврта ЗД Винковци. На овом такмичењу учествовали су још и екипе ЕК «Београд», ЕК «Гњилане», ЕК «Наисус» и ЕК «Симон Рацковић».

У традиционалном међународном дербију представника мађарских и југословенских екипа, победила је екипа «Чвора» (Радовниковић, Чикић, Биланков и Полић).

Јован Вуковић (Енигматски БАРЈАКТАР), Нова Пазова

ЕНИГМАТА ЗА ИСТОРИЈУ

«Пазовачке новине», број 1, април 2007.

Ако се једног дана буде писала савремена историја црногорске енигматике, одговарајући простор мораће бити резервисан за српског енигмату Мирољуба Тошића. Некадашњи поморски официр, капетан фрегате, био је посебна лирска душа, заљубљен у игру речима и комбиновање слова. Док је службовао на мору, у Херцег Новом, све слободно време посвећивао је популарисању и афирмацији загонетки. Како међу својим војницима морнарима тако и међу омладином.

Објавио је више енигматских прилога у локалним војним и грађанским листовима «Првоборца» и «Јужни Јадран». На локалном Радио Херцег Новом дуже времена водио је енигматску емисију «Весела радио енигма». За своје верне слушаоце лично је обећивао пригодне награде. У «Првоборцу» више пута је писао о Његошу као загонетачу, док је у «Веселој радио енигми» говорио о палиндрому и акростиху. У Хрцег Новом држи предавања о енигматским врстама ученицима и морнарима.

Спремао је услове за формирање првог енигматског клуба у Црној Гори, али га је у томе омела подмукла болест. Своје радове у енигматским листовима потписивао је са – МММ, ТРИМ, ТО – МИТ, као и са Љубомир Шотић (анаграм његовог имена и презимена).

Мирољуб Тошић у српској енигматици остаће упамћен по потпуној преданости загонетању до последњег даха, као и по рекордном анаграму са 50 комбинација на исту тему: «Изворинка Милошевић».

ЗЛОСЛУТНИ АНАГРАМ

Кад је «Политика» 3. маја 2013. објавила чланак о гашењу једне од најстаријих кафана у Београду, наводно због подизања пасареле моста на Ади, а да ће нови локал истог имена бити отворен у хотелу «Унион» (лудом радовање), енигматски црв ме подстакао да видим шта се може сачувати од имена – ГОСПОДАРСКА МЕХАНА.

Обрни, окрени дођох до следећег става:

ОХ, РАСПАД КАО ЕНИГМА (С=И)!

Овај анаграм са једном изменом, прокоментарисах: Пи, пи, угризао се за језик!

Какви ово објавити, говорио сам себи.

Данас, после толико година, би што би. Нема више ГОСПОДАРСКЕ МЕХАНЕ, места где су се радо окупљали сарадници «Енигме», где је столовао деда Степа – Стеван Марковић, да уз обавезну вотку дочекује Бранка Полића, Јована Вуковића, Драгана Лојаницу, уредника Милана Шабана . . . и ко се још намерио.

Да се не верује, да сам још 2013. угатао да ће се «Енигма» угасити, захваљујући новонасталим економским резонима новог руководства Компаније «Новости», које гаси све што не доноси профит.

После 72 године «Енигма» је отишла у историју српске штампе, али је њен живот сачуван захваљујући упорности њених верних сарадника Крсте Иванова, Јована Вуковића и Марјана Радаковића.

Као прилог историји српског новинарства, требало би на сва звона објавити излазак књиге «ЕНИГМА 70 ГОДИНА», да би се старији подсетили на своје младалаштво, а млађи сазнали какве су претке имали, несвакидашње занесењаке преплитања и укрштања речи и смишљања разноликих загонетних израза.

Због моје злослутности и видовитости баш сам поносан на наведени анаграм, али помало и тужан што се то догодило при крају моје енигматске и животне каријере!

Мирослав Живковић, Јагодина

И ДАЉЕ НИЖЕ УСПЕХЕ

СКОРО ПЕТ ДЕЦЕНИЈА ИЗУЗЕТНО ЗНАЧАЈНОГ
ПРИСУСТВА У ХРВАТСКОМ ЗАГОНЕТАШТВУ

Перо Галогача (Бјеловар, 19. 03. 1960)

Решавач, састављач, уредник, организатор, а све то у једној личности. Енигматска страст, која траје веома дуго, исказана на различите начине, а у свима је достигнут врхунац. Тако би, у најкраће две реченице могао да се сажме загонетачки опус Пере Галогаче.

Да ли се чиста случајност или нека необјашњива предодређеност поиграла са чињеницом да је он станао баш преко пута редакције «Чвора»? Још као основац, показивао је знатно интересовање ка решавању укрштеница.

Са својим другом Жељком Јандрагићем, кренуо је да нешто и саставља, надајући се да ће то некад бити публиковано. Треба напоменути да је у то доба (седамдесете године прошлог века) Бјеловар био центар југословенске енигматике. Стјепан Хорват, алфа и омега у «Чвору» издавао је, у том граду, неколико запажених часописа («Чвор разбрига», «Мини чвор», «Сканди чвор»). Перо је још као петнаестогодишњак понудио једну своју укрштеницу Хорвату, која је потом убрзо и била објављена. Тог датума, 1. маја 1975. године, започео је његов изузетно успешан ход по «енигматским стазама».

Потом је следио изванредан застој због школовања у Вараждину и одласка у војску. Ипак, један део времена провео је у редакцији «Чвора», и то најпре као дистрибутер продаје. Касније је у техничкој редакцији био цртач укрштеница.

1985. године, одлази на тестирање, којим се исказивало склоност учесника ка програмирању. Ту је био веома успешан, што му је омогућило да добије посао програмера. Период од 1989. до 1994. био је обележен најпродуктивнијом сарађом са тадашњим енигматским часописима. Сваки дан је слао своје радове тадашњим редакцијама «Чвора», «Вјесниковог квиза», «Џокера», «Орбиса», «Хика».

А онда се догодила једна огромна прекретница, која га је одвела у Ријеку и омогућила му да обликује најбољи хрватски енигматски часопис свих времена. Перо је, за почетак, био тек само уредник енигматике у ријечком «Новом листу». Због успешног вођења овог посла, директор листа му нуди храбру замисао стварања једне енигматске ревије од 100 страна. Перо храбро прихвата

ту идеју и креће у потпуно непознато. Ангажује све знане и незнане енигмате, како би му помогли у креирању те будуће ревије. Први број «Феникса», изашао је из штампе 23. децембра 1994. године.

Неочекивано висок тираж од 20 до 30.000 продатих примерака, већ је био сигнал за следећи корак. Основана је редакција, у коју су се укључили и неки познати енигмати, те се кренуло пуним темпом. Поред «Феникса» Перо је уређивао и «Супер феникс», «Сканди феникс», «Супер сканди феникс» и «Мини феникс». До одласка у заслужену пензију, у јесен 2021. године, уредио је преко 1.500 ових издања.

Перо Галогажа је водио ХЗС (Хрватски загонетачки савез) више од 20 година. А оно што га је учинило космополитом по питању енигматике јесу Светска првенства у решавању загонетака. Ова врста такмичења произишла је из виспрене идеје Вила Шорца да интернационализује такав вид енигматског надметања. Прво Светско првенство одржано је у Њујорку 1992. године. Перо је био члан хрватске екипе, као и оне, која се појавила на трећем надметању, у Келну две године доцније. Овде је он постигао свој највећи међународни успех. Освојио је треће место, одмах иза Американца Рона Ошера и Чеха Павела Калхоуса.

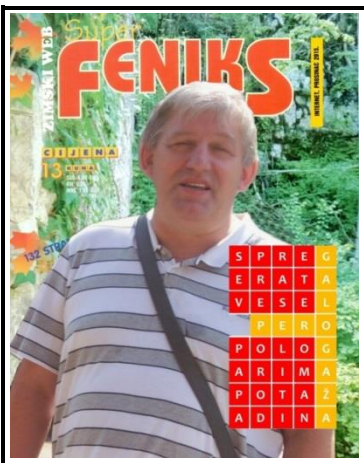
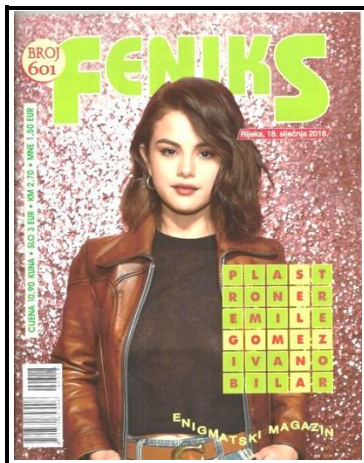
Установљено је правило да се Светска првенства у решавању загонетака и судокуа увек одржавају у различитим државама. То право, Хрватска је остварила у два наврата. Уз велику помоћ својих енигматских колега и појединих спонзора, најпре је Опатија 2004. била домаћин тог Светског првенства. Исто то поновило се у Краљевици 2012. године. Године 1997. само су водили такмичење у Копривници.

Своје присуство у енигматици, сумирао је путем приближних бројки:

- Објавио је пар хиљада радова у многим часописима,
- Разноразни сусрети енигмата – скоро две године,
- Светска првенства – двадесет пет недеља,
- Маратони укрштеница – два месеца,
- Сусрети одгонетача и загонетача Хрватске (СОЗАХ) – три до четири месеца,
- Турнири у квизовци – неколико месеци,
- Квизови излети у непознато, ГОК – ови, Прванства Чвора – доста времена,
- Сусрети енигмата Србије – четири пута,
- Енигматске колоније – два пута,
- Логичка такмичења и судоку првенства – десетак пута.

О уређивању «Фениксових» издања, у ранијем делу текста, дата је тек само кратка белешка, иако би о томе могао да се напише посебан прилог.

Као пензионер, има још више времена да се посвети свом омиљеном хобију. Посебно воли да саставља квадрате 8x8 и пирамиде, а и да учествује на решавачким такмичењима. На недавно одржаном СОЗАХ – у, имао је веома запажене пласмане у више дисциплина.

S	R	A	S	T	A	T	I		I	S	P	U	S	T
M	E	R	M	E	R	I	Z	V	U	C	I		V	A
O	M	A	R	Š	A	R	I	F		E	R	M	A	N
L	O	N	Č	I	N	A		B	E	N	G	A	Z	I
A	Ń	E	L	I	N	A		K	A	O	L	I	N	
S	T	E	V	I	J	I	C	A						
T	O	L	I	C	A		E	V						
I	V	O	N	A		R	T	I						
B	A	V	A		R	E	A	L						
O	N	J	A		T	E	S	T	O					
R	E	C	I	T	A	T	I	V						

ONJA – Prosvjetin imenoslov
 ARANJIA – manji kazan, bakrač
 (klačić i SANU)
 STEVIJICA – mala stevija (biljka)
 TOLICA – Bertolina odmita
 (ER 6)
 BAVA – režiser, Mario

Перо Галогача је присуствовао и 11. СЕС – у у Пожаревцу (23 – 25. 09. 2011), па је тим поводом, ценећи његов енигматски рад, Мирослав Лазаревић, овом енигматском великану, у 30. броју ВЕСНИКА, (новембар 2011) дао следећу посвету:

Мирослав Лазаревић

Г	А	Л	О	Г	А	Ж	А
А	Р	А	Б	А	Т	А	Н
Л	А	П	А	Р	А	Л	А
О	Б	А	Ђ	А	Н	И	Н
Г	А	Р	А	К	А	Т	И
А	Т	А	Н	А	С	И	Ј
Ж	А	Л	И	Т	И	С	Е
А	Н	А	Н	И	Ј	Е	В

Великоме енигмати,
нашем другу Галогачи,
посвету ћу ову дати,
нека вечно она важи.

Овим малим саставима,
скованих са пуно воље,
показати желим свима,
да му желим све најбоље.

	ПЕ	ЛИ	СЕ	У	
ПЕ	РО	ГА	ЛО	ГА	ЖА
ЛИ	ГА	ШАМ	ПИ	О	НА
СЕ	ЛО	ПИ	ШТА	НИ	ЦА
У	ГА	О	НИ	ПРО	СТОП
	ЖА	НА	ЦА	СТОП	

	ПЕ	О	ПО	ЛА	
ПЕ	РО	ГА	ЛО	ГА	ЖА
О	ГА	РА	ВИ	ТИ	СЕ
ПО	ЛО	ВИ	МАГ	НЕ	ТА
ЛА	ГА	ТИ	НЕ	ВОЉ	НО
	ЖА	СЕ	ТА	НО	

Радомир Матић, Бор
**РЕКОРДНА ИСПУЊАЉКА
 СА «ЧЕТВОРКАМА»**

У ГЛАСНИКУ Енигматског савеза Србије, број 32, август 2012. године, објављена је испуњаљка Јована НЕДИЋА из Белог Манастира, величине 10 x 12 поља, са тзв. «тројкама», тј. са истом трословном речи у целом лику. Представљамо поново тај састав:

БИ, ЦУ, ЧЕ, ДО, ФО, ГЛУП, КА, КА, КО,
 КО, КО, КО, КО, КО, КО, КО, КО, КО,
 КОР, КОШ, КОЗ, ЛИН, ЛО, ЛО, ЛО, МЕ,
 НА, НА, НОСТ, ЊЕ, О, О, О, О, О, ОД,
 ПАН, ПИ, ПИ, РА, РАН, СИ, СКО, СКО,
 СКО, СОК, СТЈЕ, ТИ, ТО, ТО, ТВР, ВИ,
 ВИ.

1. Укруг,
2. Наранчада, оранжада,
3. Козметика од биљних и животињских сировина,
4. Прављење фотокопија,
5. Особина онога што је тврдокорно,
6. Биљка копитњак (такођер: доњи део ноге коња),
7. Бити у великој опасности, бити у положају да се лако може пропасти,
8. Игра коју играју виле и мјесто гдје то играју,
9. Умно врло ограничен,
10. Хрватски академски сликар, презимењак хрватске олимпијке Миреле Скоко и имењак експредсједника Месића.

У бјеловарској «Осмосмјерци» годинама се објављују тзв. «тројке», испуњаљка о којој се нешто више може прочитати на српскохрватској Википедији. У броју 540 (18. 5. 2012) објављене су досад највеће «тројке» које овде преносимо. Ево прилике мајсторима енигматике за доказивање.

1	О	К	О									
2		О	К	О								
3			О	К	О							
4				О	К	О						
5					О	К	О					
6						О	К	О				
7							О	К	О			
8								О	К	О		
9									О	К	О	
10										О	К	О

Овакав рекордни рад је заинтригирао борског енигмату Радомира МАТИЋА, иначе председника Енигматског клуба БОР и потпредседника Енигматског савеза Србије, да покуша да направи сличан рад али са «четворкама», односно да у саставу у сваком реду буде четворословна реч, која ће се дијагонално спуштати од левог угла горе ка десном углу доле.

Као што је већ више пута речено, овакви рекордерски радови, чак и ако неко на њих има и неку примедбу, су значајни за енигматско стваралаштво, јер иницирају нова остварења и доносе нове домете у овој умној дисциплини.

Ево те испуњаљке 12 x 15 Радомира МАТИЋА:

1	Л	А	С	Т											
2		Л	А	С	Т										
3			Л	А	С	Т									
4				Л	А	С	Т								
5					Л	А	С	Т							
6						Л	А	С	Т						
7							Л	А	С	Т					
8								Л	А	С	Т				
9									Л	А	С	Т			
10										Л	А	С	Т		
11											Л	А	С	Т	
12												Л	А	С	Т

Слогови од којих су формираны појмови:

А, БА, БЛАСТ, ВА, ВИ, ВИ, ВИ, ВЛА, ВЛА, ВОЋ, ГА, ДИ, КА, КЕ, КЛИ, КО, КО, КРА, КУ, ЛА, ЛА, ЛА, ЛАСТ, ЉА, МО, МР, НА, НА, НИ, НИ, НИ, НИ, НО, НОМ, ЊЕ, ЊЕ, О, О, ПЛА, ПЛА, ПЛА, ПО, ПО, РА, РАЗ, РИ, СА, СЕ, СЈЕ, СКА, СЛА, СЛА, СТА, СТА, СТАР, СТИ, СТИ, СТИ, СТИ, СТИ, СТИ, СТИ, СТРОН, ТА, ТАН, ТИ, ТО, ТО, У, ЦА, ЦА, ЦА, ЦА, ЧАР, ЧАР, ЧАР.

Водоравно:

1. Риба из породице полетуша,
2. Грудњак «машна» од коже за мачеваоце,
3. Простори на броду или подморници који се пуне водом,
4. Просторија у којој се праве и продају посланице,
5. Одузети коме власт,
6. Докторка, специјалиста за операцију носа,
7. Птица певачица рачвастог репа,
8. Доктор за пресађивање, односно замену, непрозирног дела рожњаче прозирним,
9. Слаткиш од воћа,
10. Изданак (обично винове лозе) који је никао сам од себе,
11. Принцип јединства недељивости власти,
12. Административна и територијална аутономија.

(Решење: ластавица мркуља, пластрон кравата, баластни танкови, посланицарница, развластити кога, ринопластичарка, сеоска ластавица, кератопластичар, воћна посланица, самоникли ластар, сједињење власти, аутономна област).

Мирослав Живковић, Јагодина
ЕНИГМАТСКИ ВАРИЈЕТЕТИ

ИНВЕРЗНИ АНАГРАМ

**Баш је питка
 и жеђ нама гаси,
 - - - - -
 њој ознаку краси.**

Попуните празна поља,
 анаграмирајући слова из решења,
 да би се добила комплетна песмица.

Недостајући стих:
 МОДРО ПЛАВО.

Решење: ПРОЛОМ ВОДА.

Напомена:
 Слова са називом пролом воде
 на флаши су модро плава.

ПАНГРАМНИ КРИПТОГРАМ (4,6)

**ЉУБИМАЦ
 ЦЕНТЛМЕН
 ФУДБАЛЕРИ
 БРЂАНИН
 ЧЕШАГИЈА
 ХАЗЕНА
 ЂУЛБАСТИЈА
 УЖАРКА
 СКУПЉАЊЕ
 АВОГАДРО**

Кључ криптограма:
 СВАКО СЕДМО СЛОВО.

Решење:
 ЦЕЛА АЗБУКА.

КРЊИ РЕБУС

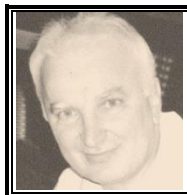
Емотивни плач (2,4,1,1,1,2,1 = 4,4,4)

З → СА

У празно поље треба убацити једно слово или број,
 да би ребус имао смисао.

Решење: 0 (нула),
 ка нули З и С уз А – КАНУ ЛИЗИ СУЗА.

Милија Стевановић, Београд
ЕНИГМАТСКЕ ЗАВРЗЛАМЕ
 КАЗУЈУ ЗА СЕБЕ САМЕ

СЛОВНИ РЕБУСИ

<p>Коначно се наоружао (2,1,1,1,3,6,2=4,4,2,6)</p> <p>ЂЕ → КА</p> <p>(Решење: до Ђ, Е и ван домета КА – ДОЂЕ ИВАН ДО МЕТАКА)</p>	<p>Није се прославио памећу (2,7,1=3,7)</p> <p>Ћ</p> <p>(Решење: ту постоји Ћ – ТУП ОСТОЈИЋ)</p>
--	--

АНАГРАМИ

<p>Нишки аеродром (10,6)</p> <p>Е, ВИ КОНСТАНТНИ ЛИК</p> <p>(Решење: КОНСТАНТИН ВЕЛИКИ)</p>	<p>Књига Александра Лукића (4,6)</p> <p>КРДО БУДАЛА</p> <p>(Решење: БРОД ЛУДАКА)</p>
--	---

СТИХОВАНЕ ЗАГОНЕТКЕ

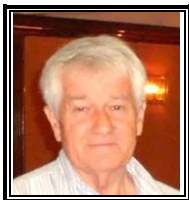
<p>О концима разним виси, и то доста дуго траје, за судбину та не хаје, јер од другог то зависи.</p> <p>(Решење: МАРИОНЕТА)</p>	<p>Један град је стално у очима твојим, одмах знам за њега кад пред тобом стојим.</p> <p>(Решење: ЗЕНИЦА)</p>
--	--

ИНДИРЕКТИ

<p>Заслужени одмор (2,7=4,5)</p> <p>↓↓</p> <p>УСТОПИРАСМО</p> <p>(Решење: СТ аориста – СТАО РИСТА)</p>	<p>Жена чувар шуме (1,6=7)</p> <p>↓</p> <p>НАГОРЕЛО ДРВО</p> <p>(Решење: Л угарка – ЛУГАРКА)</p>
---	---

МОЗГАЛИЦЕ

<p>Шта је заједничко за ове личности?</p> <p>атлетичар ? књижевник КАРЛ БРОМФИЛД</p> <p>(Решење: презиме и име ЛУИС)</p>	<p>Шта је заједничко за ове личности?</p> <p>тенисер ? глумац ДОМИНИК РОБИНС</p> <p>(Решење: презиме и име ТИМ)</p>
--	---

Мирослав Лазаревић, Београд

КВАДРАТОЛОГИЈА

СЛОВНИ КВАДРАТ 8x8 и СЛОВНИ КВАДРАТ 5x5

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

Словои од којих су формиран појмови:

ВО, ДАР, ДИ, И, ИС, ЈИ, ЈИ, КО, ЛИ, МИ, МИЛ, НА, НА, НА, НИ, НО, О, ПО, ПРА, РА, СНИК, СТО, СВО, СВР, СТА, ТЕТ, ТИ, ТИ.

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:

1. Човек који из религиозних разлога живи на усамљеном месту, пустињак,
2. Постављено у врсту, поређано,
3. Митолошки бог права у старословенској религији, бог који дарује правду,
4. Заузимање неке територије, освојење (арх.),
5. Наше народно мушко име,
6. Испунити димом, задимити,
7. Сујета, таштина (стр.),
8. Окамењени корали.

Словои од којих су формиран појмови:

ВИ, ВИ, ВИ, ЈА, ЈА, КА, КА, КО, КО, НИ, НИ, НО, НО, О, О, ПО, ПО, ПРЕ, ПРЕ, РА, СЕ, ТАЧ, ТИ, ТИ, ФО.

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:

1. Идентично са пређашњим стањем, исто као некада (израз),
2. Рудна налазишта која раније нису експлоатисана,
3. Скуп гласова или тонова који звуче нескладно (стр.),
4. Супротно говорити, противити се,
5. Ставити себи завој на рану, повијати себи рану.

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					

Решења:

СЛОВНИ КВАДРАТ 8x8:

ИСПОСНИК, СВРСТАНО, ПРАВОДАР, ОСВОЈИНА, СТОЈИМИЛ, НАДИМИТИ, ИНАНИТЕТ, КОРАЛИТИ.

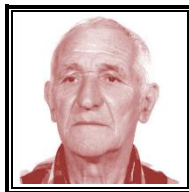
СЛОВНИ КВАДРАТ 5x5:

ТАЧНО КАО ПРЕ, НОВИ КОПОВИ, КАКОФОНИЈА, ОПОНИРАТИ, ПРЕВИЈАТИ СЕ.

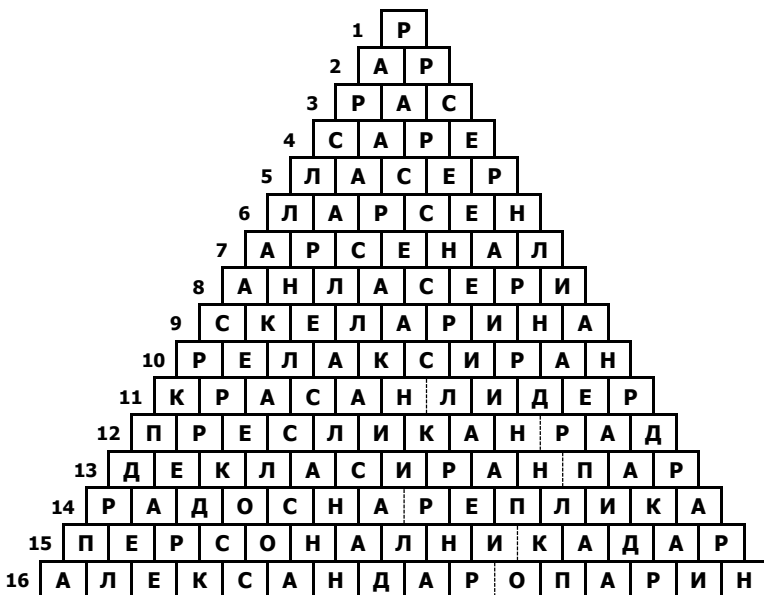
Живота Петковић, Равно Село

ЕНИГМАТСКА ИСТРАЖИВАЊА

ПИРАМИДА ОД ШЕСНАЕСТ СЛОВА

Један од ретких српских енигмата, члан ЕК «Нова загонетка», који се бави истраживањима у пирамидама са рекордним бројем слова, је Живота ПЕТКОВИЋ. Свим заљубљеницима у ову врсту загонетке је јасно да је тешко наћи дуже речи или синтагме које би обазбеђивале затварање започете енигматске конструкције. Због тога се често у оваквим конструкцијама користе и синтагме које су правописно и граматички исправне, али се у обичном говору ретко срећу. Ипак, овакви радови су изазов за даља истраживања и налажења састава који су потпуно енигматски прихватљиви, са «животним» синтагмама.

ВОДОРАВНО: 1. Разред (скр.), 2. Стоти део хектара 3. Наша глумица и списатељица, Ева, 4. Горњи део чизме (мн.), 5. Уређај за стварање и појачавање усмерене светлости, 6. Дански шаховски велемајстор, Бент, 7. Складиште оружја, 8. Покретач ауто – мотора, стартер, (мн.), 9. Такса за возњу скелом, 10. Опорављен (стр.), 11. Вођа који се истиче по позитивним особинама, 12. Ископирано оригинално дело, плагијат, 13. Тешко поражен такмичарски дубл, 14. Раздрагана пропратна примедба, 15. Особље неке установе или предузећа, 16. Совјетски биолог, Иванович, аутор теорије о постанку живота на Земљи.

НАПОМЕНА: Четрнаести појам је могао да буде и СОЛИДАРАН ПЕКАР.

Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ

ОДЛАЗАК ЕНИГМАТСКОГ ЗАНЕСЕЊАКА

Изненада, на жалост свих који су га познавали, напустио нас је велики другар, несвакидашњи енигматски стваралац Ново ЗЕКИЋ, који је своје стваралаштво прожимао духовитошћу и оригиналношћу, истражујући језик и стварајући необичне и рекордерске радове.

Рођен је у Селиштима, код Олова, у Босни, 10. јануара 1950. године, а преминуо је у Лозници, у 74. години живота, 23. септембра 2023. године, где је на Градском гробљу и сахрањен 24. септембра.

Ново, или како су га пријатељи и колеге звали Војо био је један од оснивача београдског Енигматског клуба «Нова загонетка» 2001. године и непрекидно члан ове енигматске асоцијације, а члан Удружења новинара Србије био је од 2006. године.

У «Лексикону српских енигмата» (2007), налазимо следеће податке:

Основну школу завршио је у Солуну код Олова, а после завршене гимназије у Олову студирао је економију у Сарајеву. Након одслужења војног рока и запошљавања у сарајевском ПТТ – у, завршава вишу школу и добија звање комерцијалисте. Београђанин постаје 1986. године, а како сам каже цена тог етника био је посао физичког радника у Велепродаји ПКБ – а. Београд и посао у њему напустио је 1992. године и вратио се у Босну, да би по његовим речима, сачувао звање «патриоте». Међутим, исте године стиче статус избеглице, који је «сачувао» до данашњег дана. За време избеглиштва живео је у Београду, Панчеву, Брчком, Скланима, Бајиној Башти, Мокрој Гори код Ужица, а данас је у Малом Зворнику (напомена: у међувремену је прешао у Лозницу). Ожењен је, отац је двоје деце и деда петоро унучади. Још од гимназијских дана хоби му је «истраживање тајних порука у историји и нашој народној књижевности», а сва сазнања до којих је у протеклом периоду дошао у овој области, како сам каже, за сада се налазе у његовим «сабраним ћутањима».

Даље у поменутом «Лексикону српских енигмата», наводи се следеће:

Енигматиком је почео да се бави још у гимназијским данима као решавач, али и као састављач, с тим што радове није објављивао. Тек у избегличким данима, по наговору наших познатих енигмата Владете Тривунца и Миодрага Крстића, почео је да шаље часописима своје саставе и да се афирмише као енигматски аутор, што му је брзо успело, с обзиром на његов раскошан енигматски таленат. Прве радове објавио је у броју 30 зворничке «Загонетке» (децембар 1996). Били су то један анаграм и једна пирамида код које је последња реч имала чак 19 слова (САЛОНСКИ

СЕПАРАТИЗМ). Радове је објављивао у «Ослобођењу мозаик» (Српско Сарајево), «Загонетки» (Зворник), «Беоквизу» (Београд), «Марбу» (Лозница) и у другим листовима и часописима. Објавио је око хиљаду радова различитих енигматских врста. Састави су му оригинални, духовити и несвакидашњи, па велики број заслужује епитет «антологијски». Укрштене речи прави са великим белинама. Воли да користи синтагме, али лепе и духовите. Припремио је комплетне текстове и велики број радова за алманах «Вожд», јединствене енигматске монографије поводом двестогодишњице Првог српског устанка, који је и идејно осмислио и уредио. Слободно се може рећи да је Ново Зекић један од најгенијалнијих енигмата који су се појавили у последње време на српским просторима. Користи и псеудониме: «Војо Зекић», «Зенон», «Зенон трећи», «Друг–Оја», «Ал Терего», «Бен Кротер», «Ранча Моћни» (анаграм од намћорчина).

Као што смо већ рекли био је један од 12 «величанствених» који су у Београду, 29. септембра 2001. године основали Енигматски клуб «Нова загонетка». Учествовао је у већини клупских манифестација, кроз сарадњу помагао клупској каси, сарађивао у клупском «Веснику» и био веран члан клуба све до краја.

Представљен је у књизи И. Млађеновића «Истакнути српски енигмати» (1999), а помиње се у више енигматских књига. У књизи В. Тривунца «Идеје у словним ребусима» (2001) заступљен је са 14 идеја, у књизи З. Радисављевића «Свет анаграма» (2004) налазимо 16 његових састава, у књизи В. Тривунца «Клинови, пирамиде и варијације» (2006) има 58 његових радова, а помиње се и у књизи А. Буљана «Комбинаторика у играма ријечи» (2003). У «Лексикону српских енигмата» М. Лазаревића и Ј. Вуковића (2007) представљен је на једној страници, а у књизи налазимо и 33 његова рада: 13 енигмоафоризама, 1 анаграмну причу, 2 анаграмна ребуса, 1 криптограм, 7 анаграма, 1 анаграмну допуњаљку, 1 анаграмни индирект, 4 пирамиде, 1 «белину» 8x8, 1 палиндром и 1 скраћену пирамиду, што показује његов енигматски квалитет и разноврсност. Налазимо га још и у књигама: «Библиографија српске енигматике» (М. Радаковић, 2012), «Укрштање речи у српској енигматици» (М. Лазаревић, Ј. Вуковић, М. Тошић, 2014), «Алманах сусрета енигмата Србије» (К. Иванов, 2017), «Лексикон загонетача БиХ» (Н. Недић, 2020), «10 Меморијала Србољуба Станковића» (М. Лазаревић, 2022), «70 година Енигме» (Ј. Вуковић, К. Иванов, М. Радаковић, 2023) итд.

Један је од најталентованијих српских енигмата свих времена, који се на жалост, није у потпуности исказао, јер је увек тежио нечем новом, идеалном, до тада невиђеном, тако да се није бавио комерцијалном енигматиком. Волео је да гради велике белине у укрштеницама, са лепим домаћим речима и синтагмама.

Сви који су га познавали у свету загонетача, имали су високо мишљење о њему као аутору и човеку, па ће сећање на њега носити доживотно.

Из његове ризнице антологијских радова, представимо два анаграма објављена својевремено у «Веснику» ЕК «Нова загонетка», као и пар његових енигмоафоризама:

Притисак и уцене ПА КОЈА НАС ЗВЕР ЦЕДИ? (Европска заједница)	Сећање на НАТО бомбардовање ВЕЧЕРАС ЈЕНКИ ЖАРЕ ДЕДИЊЕМ! (Сједињене Америчке Државе)
---	--

НОВИ АВЕТСКИ ПОРЕДАК (њихов слоган),
СВИ СРБИ У БЕДНОЈ ДРЖАВИ (наш слоган),
БИТИ ИЛИ НЕ БИТИ ПИТАЊЕ ЈЕ САД (о нама нажалост),
КОЛИКО ПАРА ТОЛИКО МУЗИТЕ (о пореском систему).

Владимир Шарић, Шимановци

МУРАЛ СА ЛИКОМ МИЛУТИНА ТЕПШИЋА

У петак 29. септембра је на Железничкој станици у Кљајићеву постављен мурал са ликом и именом Милутина ТЕПШИЋА, годином рођења и смрти, по руком испод слике ЖИВИШ и укрштеницом Жељка ДИМОВИЋА са укрштеним именом и презименом покојног енигмате. Вест о постављању мурала објављена је на блогу «Енигмотека» Жељка ДИМОВИЋА 1. октобра.

Аутор мурала је сликар Миодраг ИВАНОВИЋ из Српског Милетића, а у реализацији поставке мурала као сећање на Милутина учествовала је група од 20 – ак пријатеља и познаника.

На блогу «Енигмотека» објављена је и вест о обележавању 40 дана, 3. септембра на гробљу у Кљајићеву, када је одржан помен у присуству породице и пријатеља. Објављен је и текст Јована ВУКОВИЋА «Трагичан крај великог комбинатора» који је публикуван у енигматском часопису «Разбибрига».

Мурал са ликом Милутина ТЕПШИЋА постављен у Кљајићеву је јединствен пример у свету да је на овакав начин дата посвета једном енигмати и својеврсно је признање његовом стваралаштву.

Владимир ШАРИЋ

НОВО РИСТА ЗЕКИЋ
(Селишта, код Олова, 10. јануар 1950 –
Лозница, 23. септембар 2023)

У Лозници је 23. септембра, у 74. години, после дуже болести, преминуо Ново ЗЕКИЋ, пензионисани комерцијалиста, изучаваца историјских догађаја и старе српске књижевности. Оригиналан, духовит, несвакидашњи, енигматски аутор. Рођен је у Селишту, заселак Крижевића, код Олова 10. јануара 1950. године.

Вест о смрти Нова ЗЕКИЋА јавио је Сретен ПЕРИЋ, који је у недељу 24. септембра присуствовао сахрани и одао пошту у име ЕК «Нова загонетка» (чији је Ново био оснивач и дугогодишњи члан), Енигматског савеза Србије и свих енигмата који су га познавали из региона. Од енигмата, сахрани су још присуствовали Јадран ГОЛОИГРА и Војин КРСМАНОВИЋ.

Заступљен је у «Лексикону српских енигмата», «Лексикону загонетача БиХ», књизи «Истакнути српски енигмати», «Алманаху Сусрета енигмата Србије», «Библиографији српске енигматике», монографији «70 година Енигме», књигама «Десет Меморијала Србољуба Станковића», «Идеје у словним ребусима», «Свет анаграма», «Клинови, пирамиде и варијације» итд.

Према подацима из «Лексикона загонетача БиХ» (Недјељко Недић, Угљара, 2020) Ново ЗЕКИЋ се бавио одгонетањем и загонетањем од средњошколских дана, али је прве радове објавио тек 1996. године у 30. броју зворничке «Загонетке». Да почиње да објављује своје изуметно надахнуте и оригиналне енигматске саставе наговорили су га другари из тадашњег Енигматског друштва «Загонетка», а нарочито је у томе био упоран покојни Владета ТРИВУНАЦ. Сарађивао је у енигматским часописима: «Загонетка» (Зворник), «Ослобођење мозаик» (Источно Сарајево), «Марбо», «Марбо плус» и «Изазов» (Лозница), «Еурека» (Горњи Милановац), «Новости Енигма» и «Беоквиз» (Београд) итд.

Посебно се истакао као уредник енигматског алманаха «Вожд», који је посвећен 200. годишњици Првог српског устанка. Сам је осмислио и уредио ово издање, које представља један од најбољих алманаха у српској енигматици. Учествовао је на 11 Сусрета енигмата Србије, где је са екипом ЕК «Нова загонетка» заузео 2. место у састављању анаграма и 3. место у одгонетању загонетака 2007. године, те 2. место у одгонетању загонетака 2008. године. Победио је и на «Меморијалу Ђуре Кнежевића» 2015. године.

Био је духовит, увек спреман за шалу и радо виђен у енигматским круговима. Сви који су га познавали носе најлепше успомене на њега.

Нека му је вечна слава и хвала за све оно што је својим стваралаштвом допринео популаризацији и развоју енигматике на овим просторима.

ИНФОРМАТИВНО ТЕОРЕТСКИ ПОДЛИСТАК ЕНИГМАТСКОГ КЛУБА *НИШ*- НИШ

Марјан Радаковић, Ниш

Крста Иванов, Бор

СУСРЕТАЊЕ

ДВОМЕСЕЧНИ СУСРЕТИ ЕНИГМАТА

Прођоше 22 Сусрета енигмата Србије и 23 године њиховог трајања. Сабирањем времена свих СЕС – ова добија се период од два месеца или тачније 58 дана. Сусретима је на разне начине присуствовало 414 особа. Два и више учешћа забележило је њих 132, од чега 37 са двоцифреним бројкама. Само четири енигмата истрајали су свих 22 пута, а једна дама само једном мање.

Подаци су приказани у наредним табелама.

Бројка 245 представља имена оних који имају самом по једно учешће. Били су то махом домаћини, организатори и други учесници у пратећим манифестацијама (шахисти, афористичари, квизовкаши, водичи).

У претходну бројку спадају и имена много познатих енигмата из прошлости и садашњости, њих шездесетак које ћемо поменути из поштовања: Милосав Барјактаровић, Коста Дивац, Лазар Довниковић, Хранислав Додић, Вељко Допуђа, Милан Ђидера, Зоран Зељковић, Душан Јевтић, Милан Јеленковић, Петар Јововић, Валтер Квалић, Данко Кујунџић, Олаф Љубибратић, Месуд Малкоч, Борис Назански, Душан Никић, Живан Перић, Жарко Пешић, Никола Поповић, Жива Рацков, Мидхат Сарајлија, Сениша Симоновић, Ранко Скопал, Младен Спасојевић, Аднан Спахић, Илија Станчул, Живота Станковић, Горан Топличевић, Јован Ћирилов и други.

ИЗВОРИ:

Алманах СЕС 1 – 17, Крста Иванов;

Лична архива Марјана Радаковића

Двоцифрен број учешћа на СЕС – у

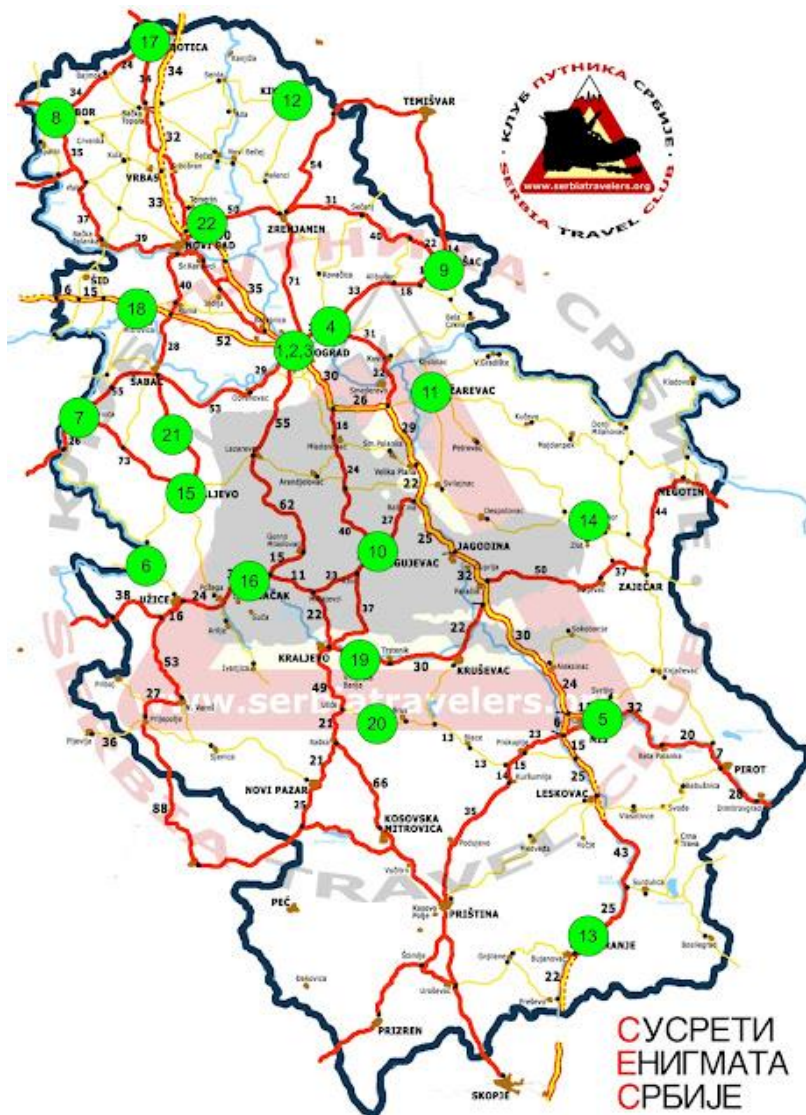
Укупно СЕС – ова	Број учесника	Учесник поименице
22	4	Бован Славко, Лазаревић Мирослав, Перић Сретен, Радаковић Марјан
21	1	Милошев Аница
20	2	Бесничанин Решад, Шарић Владимир
19	1	<u>Лазић Душко</u>
18	1	Иванов Крста
17	2	Јанковић Александар, Марјановић Милосав
16	3	Радисављевић Зоран, <u>Тепшић Милутин</u> , <u>Пешић Никола</u>
15	3	Марјановић Миленка, Никић Бранислав, <u>Тошић Миодраг</u>
14	4	Вуковић Јован, Јовановић Шарић Гордана, Лојаница Драган, <u>Мијатовић Миленко</u>
13	3	Живанић Милорад, Матић Радомир, Милошевић Зоран
12	3	Додевски Воја, Матовић Драган, Пупезин Златан
11	1	<u>Зекић Ново</u>
10	9	<u>Вереб Карло</u> , Вукшић Војин, Димовић Жељко, Јаковљевић Зорица, <u>Јовичић Радојица</u> , <u>Максимовић Вељко</u> , Милинковић Перуника, Неђић Јован, Станковић Мирко

Једноцифрен број учешћа на СЕС – у

Укупно СЕС – ова	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Број учесника	8	10	12	7	16	16	17	46	245

Врање, 2013 (величанствених 6)

Карту Сусрета енигмата Србије приредио Верољуб Бабић – Коцељева.

- 1,2,3 – Београд; 4 – Панчево; 5 – Нишка Бања; 6 – Бајина Башта; 7 – Лозница;
8 – Сомбор; 9 – Вршац; 10 – Крагујевац; 11 – Пожаревац; 12 – Кикинда;
13 – Врање; 14 – Бор; 15 – Ваљево; 16 – Чачак; 17 – Суботица;
18 – Сремска Митровица; 19 – Врњачка Бања; 20 – Брзеће; 21 – Коцељева;
22 – Каћ.

Суботица, 2017 (осипање)

Коцељева, 2022 (даље осипање)

Каћ, 2023 (стабилно)

ГЛАСИЛО ЕНИГМАТА НИШКИХ *ГЕН*
-излази периодично (02.2023.) - Уређују:
Марјан Радаковић и Крета Иванов
КОНТАКТ: 062 821 29 79

ЕНИГМАТСКИ СРЕМУШ

БИЛТЕН ЕНИГМАТСКОГ КЛУБА
«С Р Е М», ПЕЋИНЦИ

БРОЈ 19

НОВЕМБАР 2023.

ПРИЈАТЕЉИ ЕК «СРЕМ» И
ЕНИГМАТСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

ИЗРАДА ПЕХАРА, ПЛАКЕТА, МЕДАЉА,
УСЛУГА ШТАМПЕ И ГРАВИРАЊА

СВЕ ВРСТЕ ГРАФИЧКИХ УСЛУГА

Владимир
Шарић,
председник
ЕК «Срем»

Гордана
Шарић,
потпредседник
ЕК «Срем»

Секретар клуба:

Јована Милетић

Чланови клуба: Вукица ЈОВАНОВИЋ (Рума), Драгиша ЈОВАНОВИЋ (Рума), Драгослав ЈОВАНОВИЋ (Смедерево), Марија ЂУРЧИЋ (Брестач), Милица ПЕТРОВИЋ (Тител), Бранко КОМНЕНИЋ (Крагујевац), Драгана ШАРИЋ, Иван ШАРИЋ, Ксенија ШАРИЋ, Исидора МИЛЕТИЋ и Настасја МИЛЕТИЋ (сви Шимановци).

Пријатељи клуба: Крста ИВАНОВ (Бор), Марјан РАДАКОВИЋ (Ниш), Видоје СТЕФАНОВИЋ (Ниш) и Никола ПЕТКОВСКИ (Скопље).

Лого ЕК «Срем» урадио је Графички студио «ЕЛИТ» Златка Бабића из Шимановаца и представља загонетног фараона Тутанкамона

Билтен «Сремуш» издаје: ЕК «Срем», уредник: Владимир Шарић,
тел.: 022/480 – 211; 065/9999 – 212; Е – mail: vlagor5149@gmail.com,
прелом страна и техничка припрема издања: ЕК «Нова загонетка»

**ЛОКАЛИТЕТОВ ЗАБАВНИК, за Сремске Карловце,
број 3, септембар 2023, аутор: Владимир Шарић**

АУТОР: ВЛАДИ- МИР ШАРИЋ	ПРЕЗИМЕ ВОЈЕ УСТАНКА 1848. ГОД.	ЛОКАЛИ- ТЕТОВ ЗАБАВ- НИК	НАША ГЛУМИЦА, БРАНКА	ОСТАТИ БЕЗ КОСЕ	ДЕО КОРЕНА БИЛКЕ	ФРАНЦУ- СКИ АТЛЕ- ТИЧАР, ГИ	ИТАЛ. ГЛУМАЦ, БАНКАРЛО	ОБАСЈАН	ИСТА СЛОВА	ЈУГ (СКР.)	↓
										ИСТО ЖИТЕЉКА БЕРА	
СИМБОЛ СУМПОРА	С	ЛИЧНОСТ СА СЛИКЕ ПЕСНИК ДРАИНАЦ	В	О	Ж	Д	Ђ	О	Р	Ђ	Е
РАЗРЕД ПОСЛЕ ДРУГОГ	Т	Р	Е	Ђ	И	Р	А	З	Р	Е	Д
РАСЕД	Р	А	С	Е	Л	И	Н	А	РАЧУН (СКР.) ИСАИЛО ОДМИЛА	Р	Н
ШАХИСТ- КИЊА ВЕЛИКИЋ	А	Д	Е	Л	А	ЈАПАНСКО МУШ. ИМЕ ВОСКАР	И	Р	И	К	А
НЕБЕСКИ ОБЈЕКТИ	Т	Е	Л	А	ЗАД. СНЕ- СЕНО ЈАЈЕ ГЛУМАЦ, НЕМАЊА	С	Н	Е	С	А	К
САСТАВНИ ВЕЗНИК	И	ИВОВО ДВРО ОНОМАТ. ЛАБЕЖА	И	В	О	В	И	Н	А	СИМБОЛ КИСЕО- НИКА	О
УЖАД ОД КОНОПЉЕ ЖЕЛЕЗНИ- ЦА (СКР.)	М	А	Н	И	Л	Е					
Ж →	И	В	О	Т	И	Ђ					
АТЛЕТИЧ., ДРАГАН РЕПУБЛИ- ЧКИ (СКР.)	Р	БЕОГРАД, ЧАСОПИС ФУДБАЛЕР ФИЛИП	В	И	В	А					
ОСТРВО У ЈАПАН- СКОМ МОРУ	О	К	И	СИМБОЛ ЕРБИЗУМА ГУМИЦА ЖИРАРДО	Е	Р					
УЗГАЈИ- ВАЧ И ПРОДАВАЦ ВОЂА	В	О	Ђ	А	Р	АУТО – ОЗНАКА ШИДА					
ИЗВРШНИ КОМИТЕТ (СКР.)	И	К	ГРАД НА НИШАВИ РАЗРЕД (СКР.)	Н	И	Ш					
МЛАДУЊЦИ ЂУРКЕ	Ђ	У	Р	И	Ђ	И					

ИЗРАЖАВАМО ЗАХВАЛНОСТ ПРЕДСЕДНИКУ
УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА «ЛОКАЛИТЕТ» ЂОРЂУ КОСТИЋУ ЗА САРАДЊУ

**УКРШТЕНЕ РЕЧИ ЗА ПЕЋИНАЧКЕ НОВИНЕ,
БРОЈ 166, ОКТОБАР 2023.**

Аутори: ГОРДАНА и ВЛАДИМИР ШАРИЋ, Шимановци
Уређује: ЕК «Срем», Пећинци

С	Л	О	Б	О	Д	А	Н	■	Б	И	Н	О	Ш	
Н	У	С	Р	Е	Т	■	А	П	А	Р	А	Т	И	
А	В	Л	А	Т	■	С	К	Р	Б	■	Р	У	М	
Б	Р	А	Ш	■	С	У	Н	О	К	О	■	Л	А	
Д	■	Ф	О	Т	О	■	С	А	Ф	А	Р	И	■	Н
Е	З	■	В	И	Л	Е	Д	А	■	Т	С	П	О	
В	О	З	■	Р	О	Д	А	■	Л	Е	К	О	В	
А	Р	Е	П	И	Н	А	■	З	А	Г	О	Р	Ц	
Ч	А	В	И	Ћ	■	Н	А	С	Т	А	Н	Ц	И	

Тематски појмови: СЛОБОДАН ЧАВИЋ (Наш фотограф, председник фото клуба «Шимановци» и иницијатор Фото сафарија), АПАРАТИ (Справе за снимање, фото ...), ФОТО САФАРИ (Манифестација одржана 3. септембра као скуп фотографа из Србије, Хрватске и Републике Српске), ШИМАНОВЦИ (Место у општини Пећинци, где је отворен 3. Фото сафари), ИСКОН (Културно – уметничко друштво из Шимановца, учесник на Фото сафарију).

**АНАГРАМИЈАДА ТЕМАТСКИХ ПОЈМОВА ИЗ УКРШТЕНИХ РЕЧИ
(аутори: Гордана и Владимир Шарић)**

<p>МАЈСТОР ФОТОГРАФИЈЕ (8,5)</p> <p>Ч(У)ДНО БАЋО СЛАВИ, све трофеје своје. Ти си мајстор прави, сафари је дело твоје!</p> <p>(Решење: СЛОБОДАН ЧАВИЋ)</p>	<p>СПРАВЕ ЗА СНИМАЊЕ (7)</p> <p>АРА ПИТА за фото справе које нам лепе слике праве. Синоним је за направе, уређаје и сличне појаве.</p> <p>(Решење: АПАРАТИ)</p>
<p>ЛОВ ФОТОГРАФИЈАМА (4,6)</p> <p>Дарио ФО АФОРИСТА био није, већ нобеловац из Италије, који је волео и фотографије! Назив наше манифестације у анаграму овде вам се крије.</p> <p>(Решење: ФОТО САФАРИ)</p>	<p>МЕСТО ДОМАЋИН САФАРИЈА (9)</p> <p>МИШО ВИНЦА овде има. Анаграм крије лепо место које Слоба Чавић снима успешно и врло често.</p> <p>(Решење: ШИМАНОВЦИ)</p>
<p>ФОЛКЛОРНО ДРУШТВО (5)</p> <p>СИНКО, они добро играју и сваку кореографију, и у сваком колу блистају.</p>	<p>Ова фолклорна дружина, синоним им је давнина, дика је Шимановцима и свиђају нам се свима.</p> <p>(Решење: ИСКОН)</p>

**УКРШТЕНЕ РЕЧИ ЗА ПЕЋИНАЧКЕ НОВИНЕ,
БРОЈ 167, НОВЕМБАР 2023.**

Аутори: ГОРДАНА и ВЛАДИМИР ШАРИЋ, Шимановци
Уређује: ЕК «Срем», Пећинци

К	У	Л	Т	У	Р	Н	И	■	С	Т	Р	У	К
Р	Т	А	Р	А	Ц	■	Г	Л	А	С	И	Н	А
И	М	Б	О	Р	■	Б	Р	О	М	■	К	Ц	П
В	О	У	К	■	Ш	Р	А	У	Б	А	■	А	И
А	■	Д	О	М	К	У	Л	Т	У	Р	Е	■	С
К	К	■	Б	А	Љ	К	А	С	■	Д	Р	О	Л
А	Н	К	■	Ш	О	Л	Ц	■	Б	Е	А	Т	А
П	Е	Ћ	И	Н	Ц	И	■	Ц	Е	Н	Т	А	Р
А	З	И	Ј	А	■	Н	А	Ј	М	И	О	Ц	И

Тематски појмови: КУЛТУРНИ ЦЕНТАР ПЕЋИНЦИ (Културна установа у општинском месту Доњег Срема, која је недавно обележила и свечано прославила јубилеј 45 година постојања и рада), ДОМ КУЛТУРЕ (Назив за установу која ради у оквиру Културног центра Пећинци и налази се у местима општине Пећинци), ПЕЋИНЦИ (Општинско место у Доњем Срему), КЦП (Скраћеница Културног центра Пећинци).

**АНАГРАМИЈАДА ТЕМАТСКИХ ПОЈМОВА ИЗ УКРШТЕНИХ РЕЧИ
(аутори: Гордана и Владимир Шарић)**

<p>УСТАНОВА ЈУБИЛАРАЦ (О=Л, 8,6)</p> <p>КОНЦЕРТИ УНУТРА данас тамбураша, а биће вам ту сутра певача и фрулаша!</p> <p>(Решење: КУЛТУРНИ ЦЕНТАР)</p>	<p>ЗНАЧАЈНА УСТАНОВА (3,7)</p> <p>КУЛ ТУ РЕДОМ су изложбе слика, приредбе и притом, наступи песника!</p> <p>(Решење: ДОМ КУЛТУРЕ)</p>
<p>СЕДИШТЕ ЈУБИЛАРЦА (С=Ћ, 7)</p> <p>ПЕСНИЦИ и сликари, те разни музичари и уметници доајени и глумци на сцени!</p> <p>У Културном центру сјаје решење нам седиште даје!</p> <p>(Решење: ПЕЋИНЦИ)</p>	